

Tartu Ülikool
Sotsiaalteaduskond
Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond

Maakondliku internetiportaali auditoorium www.polvamaa.ee näitel

Bakalaureusetöö (8 AP)

Autor: Külli Kivioja
Juhendaja: Kristina Reinsalu, MPR

Tartu 2007

Sisukord

Sissejuhatus.....	4
I Teoreetilised ja empiirilised alused.....	6
1. Infoühiskond ja selle kujunemine.....	6
1.1. Uus meedia.....	9
1.2. Internet.....	10
2. Eesti infoühiskonnas.....	12
3. Kogukond veebis.....	15
3.1. Internetiportaalid.....	16
3.2. Maakonnaportaalid.....	17
3.3. Auditoorium.....	19
II Põlvamaa infovärv.....	22
1. Portaali kontseptsioon.....	22
2. Portaali ülesehitus.....	23
3. Portaali sihtrühmad.....	25
4. Portaali kasutusstatistika.....	25
III Uurimisküsimused.....	28
IV Metoodika.....	29
1. Elektrooniline küsitlus portaali külastajatele.....	29
2. Intervjuud portaali infoedastajatega.....	30
3. Küsitlus portaali mittekasutajatele.....	31
V Tulemused.....	32
1. Põlvamaa portaali külastajad.....	32
1.1. Ülevaade külastajate küsitlusest.....	32
1.2. Portaali külastajate tüpoloogia.....	37
1.3. Portaal külastajate silmade läbi.....	41
2. Ülevaade Põlvamaa portaali infoedastajate intervjuudest.....	45
3. Ülevaade Põlvamaa portaali mittekasutajate küsitlusest.....	47
4. Ettepanekud portaali arendamiseks.....	49
VI Järeldused ja diskussioon.....	51
Kokkuvõte.....	55
Summary.....	57

Kasutatud kirjandus	58
Lisad.....	61
Lisa 1. Küsitlus portaali kasutajatele.....	61
Lisa 2. Küsimused portaali infoedastajatele.....	65
Lisa 3. Küsitlus portaali mittekasutajatele.....	66
Lisa 4. Portaali infoedastajatega läbi viidud intervjuude transkriptsioonid	70
Lisa 5. Portaali külastajatega läbi viidud küsitluse vastused.....	<i>eraldi CD-l</i>
Lisa 6. Portaali mittekasutajatega läbi viidud küsitluse vastused.....	<i>eraldi CD-l</i>

Sissejuhatus

Käesoleva aasta 26. märtsil esitles Maailma Majandusfoorum uut Globaalset Infotehnoloogiaraportit, mille kohaselt on Eesti võrreldes eelmise aastaga tõusnud kolme koha võrra, olles nüüd 20. kohal. Seejuures sai Eesti esikoha kolmes kategoorias ning teise koha ühes kategoorias (MKM 2007).

Tunnustatud e-riigile kohaselt on Eestis hakanud infoedastus toimuma üha enam Internetis. Järjest rohkemates kodudes on olemas arvuti koos püsiühendusega. Veebiavarustes leidub nii keerukaid infotehnoloogilisi lahendusi kui ka lihtsalt infot koondavaid veebilehti – meedia, kaubandus, organisatsioonid, ettevõtted ja asutused on kolinud veebi. Oma “veebikodud” on ka maakondadel.

Põlvamaa infoportaal on omasuguste hulgas üks uuematest ja paremini toimivatest portaalidest, palju on kiidetud maakonnaveebi värsket välimust ja selget struktuuri. Ometi jääb see kasutajate aktiivsuse poolest alla näiteks Valgamaa ja Järvamaa veebivärvatele, seda eriti just ise kaasa löömise ehk kommenteerimise ja info edastamise poolest. Samuti on maakonna elanike arvu silmas pidades Põlvamaa portaali keskmine külastatavus neist väiksem.

2006. aasta hilissügisel lõppes Põlvamaa internetiseerimise projekt, mis tõi paljudesse kodudesse võimaluse kasutada e-maailma hüvesid. Tegemist oli traadita interneti levialade loomisega, mida praeguseks on portaali wifi.ee andmetel maakonnas kokku 158, neist 25 on tasuta kasutamiseks. Selle arvuga on Põlvamaa tõusnud WiFi-levialade arvu poolest Eesti maakondades esikohale. Põlvamaad edestab vaid Tallinn, kus on 359 WiFi-leviala. WiFi levitamine üle maakonna on omakorda kaasa toonud palju potentsiaalseid maakondliku portaali kasutajaid.

Käesoleva bakalaureusetöö eesmärk ongi kaardistada Põlvamaa portaali kasutajad ja nende eelistused, et selle põhjal portaali sihtrühmadele sobivamaks kujundada ja edukamalt arendada. Samuti soovin leida vastuseid küsimusele, miks põlvamaalane oma kodumaakonna infoportaal ei kasuta. Töötan Põlvamaa portaali toimetajana, seega saan uuringu tulemusi loodetavasti edukalt oma igapäevatoos rakendada.

Uue meedia üks tunnuseid on autorite ja lugejate segunemine, seetõttu jagan bakalaureusetöö uuringu osas portaali kasutajad kaheks: külastajateks ja info edastajateks. Kuna Põlva maakonna portaali loomisega kaasnes suur muutus eelkõige maakonna elanike jaoks, siis käesolevas töös keskendungi nendele sihtrühmadele, kes on Põlvamaaga seotud – elavad siin, töötavad siin või on siit pärit.

Ei Põlvamaa ega ühegi teise maakonna portaali pole kommunikatsioonivaldkonnas varem uuritud, seetõttu on bakalaureusetööl ka teoreetiline väärtus. Maakondlikud portaalid on praegu n-ö üleminekuetapis, kus pelgalt staatilist ja ametlikku infot sisaldavad veebilehed vahetatakse välja interaktiivsemate, mitmekülgsemate ja sisukate infoportaalide vastu. Seega saab polvamaa.ee-d uurides teha järeldusi ka teiste analoogsete maakonnaportaalide kohta.

Bakalaureusetöö “Maakondliku internetiportaali auditoorium www.polvamaa.ee näitel” esimene osa keskendub teoreetilistele ja empiirilistele alustele – antakse ülevaade infoühiskonnast, uuest meediast laiemalt, Internetist ja portaalidest ning kogukondadest ja auditooriumitest. Töö teises osas tutvustatakse Põlvamaa infoportali. Kolmandas osas on uurimisküsimused ning neljandas bakalaureusetöö jaoks tehtud uuringute meetodika ja valimikirjeldus. Uuringute tulemused on kokku võetud viiendas osas, millele järgnevad järeldused ja diskussioon.

Minu tänusõnad kuuluvad juhendajale Kristina Reinsalule, kelle näpunäidete ja nõuannete toel töö valmis. Samuti tänan Maie Kiiselit suunamast, Kati Tamme, kes võttis vaevaks tööd keelelise poole pealt parandada, ning Rahel Leppa, kes oli abiks kokkuvõtte tõlkimisel. Samuti tänan kolleege Põlvamaa Arenduskeskusest ja Põlva maavalitsusest mõistva ja toetava suhtumise ning asjalike ettepanekute eest. Bakalaureusetöö ei oleks saanud valmida ka ilma 106 inimeseta, kes küsitlustele ja intervjuudele vastasid.

I Teoreetilised ja empiirilised alused

Bakalaureusetöö “Maakondliku internetiportaali auditoorium www.polvamaa.ee näitel” teoreetiliste ja empiiriliste aluste esimene peatükk selgitab infoühiskonnaga seotut, tutvustab uue meedia võimalusi ja näitab Internetti kommunikatsioonikanalina. Eraldi peatükid on pühendatud Eesti arengutele infoühiskonnas ning võrgukogukondadele, kus muuhulgas kirjeldatakse ka interneti- ja maakonnaportalide ning auditooriumi olemust.

1. Infoühiskond ja selle kujunemine

Sageli kasutatakse kaasaegse ühiskonna kirjeldamiseks mõistet infoühiskond. Selle termini kõrval võib kohata veel näiteks, olenevalt kontekstist, teadmus- ja infomajandust, postindustriaalset ühiskonda, postmodernset ühiskonda, võrguühiskonda, informatsioonistlikku ühiskonda ja võrgukapitalismi jne. Castells (1996) toob Touraine`ile ja Bellile viidates välja arengufaaside jaotuse, kus eristuvad agraar-, industriaal- ja postindustriaalühiskond ehk informatsioonistlik ühiskond. Kõik need mõisted viitavad, sõltumata taustast, informatsiooni üha kasvavale osakaalule ühiskonnas.

Ühiskonna etappides on arengumootoriteks olnud erinevad edufaktorid, mis on vahel seotud ühiskonna elukorraldusega, vahel ligipääsuga mingitele loodusressurssidele ning vahel seisnevad oskuses kasutada mingeid kindlaid tehnoloogiaid (Viik 2006). Tänapäeval on informatsiooni omamine ja levitamine selleks edasiviivaks teguriks, millest sõltuvad majandus, poliitika ning teised valdkonnad. Joseph Stieglitz (1999) võrdleb ühes oma artiklis arvutiteeniust Bill Gatesi sajanditaguste terasetööstuse magnaatidega, väites, et teadmisi ja informatsiooni toodetakse tänapäeval samuti kui autosid ja terast sada aastat tagasi.

Eesti infoühiskonna arengukavas aastani 2013 (2006) tsiteeritakse Valdo Prausti, kes kirjeldab infoühiskonda elukorraldusena, kus enamus inimkonna loodud väärtusi on

kätketud teabesse. Enamik ühiskonnas talletatud teavet hoitakse, teisendatakse ja edastatakse universaalsel digitaalsel kujul. Üleüldist andmeedastusvõrgu kasutamisel on kõigile ühiskonna liikmetele tagatud juurdepääs teabele. Samuti on infoühiskonnas usaldatud masinatele rutiinne vaimne töö.

McQuaili (2003) järgi iseloomustavad infoühiskonda lisaks informatsiooniga seotud töö ülekaalule ja suuretele infovoogudele veel suhete interaktiivsus, tegevuste integratsioon ja vastastikune lähenemine, võrgustike kasv ja omavaheline seotus, globaliseerumistendentsid ja postmodernne kultuur. Informatsioon on selle ühiskonna liikumapanev jõud või tootlike jõudude allikaks – suur osa materiaalistest ja kultuurilistest aspektidest sõltuvad informatsiooni tootmisest, käsitlemisest ja kasutamisest ning kommunikatsiooni keerukate võrgustike toimimisest.

Eelneva võtab oma doktoritöös kokku Heinonen (1999), kes toetudes Websterile ja Castellsile toob välja viis dimensiooni, mis viitavad infoühiskonnale: tehnoloogia areng, muudatused majanduses ja tööhõives, võrgustiku loogika süvenemine ja teabe osakaalu suurenemine igapäevases elus.

Infoühiskonna mõiste juured on majandusteaduses. Üheks esimeseks, kes seda teemat arendama hakkas, peetakse majandusteadlast Fritz Machlupi. Machlup alustas 1933. aastal uurimustöid, mille kulminatsiooniks oli 1962. aastal ilmunud “The production and distribution of knowledge in the United States” (“Teadmise tootmine ja levik Ameerika Ühendriikides”). Selles tutvustas Machlup teadmiste tööstust, kus ta eristas viit sektorit: haridus, uurimine ja arendamine, massimeedia, infotehnoloogia ning infoteenused (Crawford 1983).

1967. aastal peetud ettekandes “Semioloogilise sissisõja suunas” väitis Umberto Eco (1997), et maa kuulub tänapäeval neile, kelle kontrolli all on kommunikatsioon. Eco tsiteeris ettekandes ka Marshall McLuhani mõtet, et informatsioon ei ole enam pelgalt kaupade tootmise vahend, vaid temast endast on saanud peamine kaup.

Esimesena pakkus infoühiskonna mõiste välja 1973. aastal Daniel Bell, kes oma töös sidus ühiskonna tüübid järjestikuse majandusliku ja sotsiaalse arengu tasanditega. Seejuures võis postindustrialse ühiskonna tunnusjooni leida eelkõige

teenindussektori kasvus võrreldes tööstuse ja põllumajandusega, seega suurenes info põhineva töö osatähtsus (McQuail 2003).

20. sajandi viimasel veerandil sai suureks majandussektoriks igasugune info tootmine ja levitamine, eriti arvutipõhise tehnoloogia abil, kirjeldab McQuail (2003) ning lisab, et informatsiooni- ja kommunikatsioonitehnoloogia sektor paistab olema majanduslikult enamarenenud ühiskondades peamiseks rikkuse allikaks.

Mitmed autorid on väitnud, et infoühiskonnani viis inimkonna uus meediatehnoloogia, kuigi on ka arvatud, et läks hoopis vastupidi – ühiskonna areng viis uue tehnoloogia tekkeni. Castells (2003) leiab, et tehnoloogia on ühiskondliku muutuse alustpaneel mõõde. Ühiskonnad arenevad ja muudavad ennast kultuuriliste, majanduslike, poliitiliste ja tehnoloogiliste tegurite keeruka kompleksi koostoimel. 21. sajandi tehnoloogiliseks paradigmaks tõuseb senise industrialismi asemel informatsioonism.

Informatsioonismi all mõtles Castells baseerumist teadmiste ja informatsiooni tehnoloogiatel. Kui industriaalühiskonnas oli peamine tootmisallikas uute energiaallikate leidmine ning võime energiakasutust tootmise ja tsirkulatsiooniprotsesside kaudu detsentraliseerida, siis informatsioonistlikus mudelis keskendutakse teadmiste loomisele, info töötlemisele ja sümbolite kommunikatsioonile. Informatsioonism põhineb teadmiste ja informatsiooni tehnoloogial ning on orienteeritud tehnoloogilise arengu suunas – teadmiste kogunemise ning infotöötlemise kõrgemate ja keerukamate tasemetel suunas (Castells 1996).

Castells arendas infoühiskonna teemat üha edasi (2003) ning võttis kasutusele uue mõiste võrguühiskond. See on sotsiaalne struktuur, mis koosneb tehnoloogial põhinevaist infovõrkudest. Sotsiaalse struktuuri all mõistab Castells inimeste organisatsioonilist elukorraldust, milles tootmist, tarbimist, kogemust ja võimu raamiv kultuur avaldub tähendust loova interaktiivsusega. Sotsiaalsed võrgustikud on tema arvates sama vanad kui inimkond oma suhetega, informatsioonismi tulekuga on nende tähtsus aga kasvanud. Uued infotehnoloogiad integreerivad maailma globaalsesse võrgustikesse, mis aitavad suurendada tegevuste kompleksust, interaktsiooni ja

paindlikkust. Castells tsiteerib Mulganit, kes kirjutab, et võrgustikke ei looda mitte ainult kommuniqueerumiseks, vaid ka positsiooni saavutamiseks ja väljapoole kommuniqueerumiseks (Castells 1996).

1.1. Uus meedia

Tavakasutuses räägitakse uuest meediast ennekõike kui arvutitest ja Internetist. Laiemas kasutuses hõlmab see ka muid digitaalselt tekitatavaid või edastatavaid signaale, muuhulgas näiteks mobiilsidet, mängukonsoole, reklaamisüsteeme, digitaalset telefonisidet, erinevaid interaktiivseid süsteeme, infokioskeid jms (Vengerfeldt ja Runnel 2004: 233).

Samas on uueks meediaks alates 1960. aastatest nimetatud kõike, mis mahub üha mitmekesisemate kommunikatsioonitehnoloogiate kogumi alla, näiteks televisiooni. Arvutite arenguga on hakanud kaduma vajadus teiste meediumite järele, kuna arvutite abil saab põhimõtteliselt edasi anda eri liiki infot igas formaadis (McQuail 2003).

Revolutsioonilisi uuendusi on infomaailmas olnud ka enne arvuteid ja Interneti. Nii näiteks sai alates 1875. aastast telefoni kasutades jõuda häälega pika vahemaa taha, 20. sajandi esimestel kümnenditel hakkasid tööle raadiod ja 1940. aastatel televisioon, mis esmakordselt lisaks häälele ka visuaalset informatsiooni levitas. 1943 loodi maailma esimene elektrooniline arvuti, ligi 30 aastat hiljem leiutatud mikroprotsessorid tegid võimalikuks neid laiemalt kasutada. Pavlik ja McIntosh (2005) toovad massimeedias ja kommunikatsioonis viimaste revolutsiooniliste uuendustena välja koondumise, arvutiga töötamise integratsiooni, telekommunikatsioonid ja meedia levitamise ühes digitaalses keskkonnas.

Vengerfeldt ja Runnel (2004: 234-235) eristavad uue meedia määratlemisel peamiselt viit olulisemat tunnus: digitaalsus, interaktiivsus, hüpertekst, hajusus ning virtuaalsus. Kõik see on muutnud ka meedia sisu – see on dünaamilisem, kiirem, paindlikum ja globaalsem. Samuti on info kättesaadav 24 tundi ööpäevas, olenevalt väljaandest võib see ka kogu aeg uueneda. Veel võimaldab uus meedia hõlpsalt

omavahel siduda erinevat sisu, tehes seda peamiselt hüperlinkide kaudu, samuti on lihtne ühendada tekste visuaalse ja helilise poolega (Pavlik & McIntosh 2005).

McQuail (2003: 114) jaotab uue meedia nelja peamisse rühma: isikutevahelise kommunikatsiooni meedia, interaktiivne mängu-meedia, info-otsingu meedia ja kollektiivne osalusmeedia. Kõik need kategooriad sisaldavad erineval määral ka Internetti.

1.2. Internet

Internetiks nimetatakse arvutivõrkudest koosnevat ja ühiselt juhitavat ülemaailmset ühendust, mis kasutab andmeedastuseks ühtset TCP/IP protokollistikku. See koosneb kahest osast – sõnumite tükeldamise ja kokkuliitmise protokoll TCP ning pakettide edastusprotokoll IP (Pihlau 2001). Internet kujutab endast nii suhtlus- kui ka infovõrgustikku, kus inimesed saavad omavahel kommunikeeruda ning erinev teave on omavahel hüperlinkide kaudu ühendatud.

Internet hakkas välja kujunema 1960. aastatel USA kaitseministeeriumi katselisest arvutivõrgust Arpanetist. 1990. aastatel jõudis Internet ka väljapoole ülikoole ja uurimiskeskusi, seda hakkasid kasutama nii ettevõtted kui inimesed oma kodudes (Pihlau 2001). Eesti Interneti alguseks võib lugeda 26. märtsi 1992, sest siis käivitus esimene TCP/IP ühendus Eesti ja muu maailma vahel (Vengerfeldt & Runnel 2004: 235). Tänapäeval pakub Internet erinevatest multimeedia andmetest koosnevaid veebilehekülgi, elektronposti, Interneti-telefoni ja kõneposti, jututube, elektroonilist kaubandust ja palju muud.

Internet segab omavahel erinevaid kommunikatsioonieesmärke, muutes selle hübriidmeediumiks – see on osaliselt informatsioonisüsteem, kus inimesed saavad otsingusüsteemide kaudu teavet hankida, samuti on see keskkond, kus inimesed saavad luua oma sisu ja levitada seda läbi ülemaailmse arvutivõrgu (Marsen 2006). December (2005) laiendab eelmist käsitlust, tuues informatsiooni vahendamise kõrval veebi kommunikatsioonifunktsioonidena välja ka suhtlemise, interaktsiooni ja

arvutiga töötamise. Just kommunikatsioonivõimaluste pakkumises seisneb Decemberi arvates veebi võim.

Heinonen (1999: 37) iseloomustab Internetis toimuvat kommunikatsiooni kuue märksõna kaudu:

- digitaalne informatsioon – iga tüüpi sisu on esitatud nullide ja ühtede abil;
- arvutiseerumine – info töötlemine, edastamine ja saamine toimub arvutites;
- võrgustik – kommunikatsioon leiab aset omavahel ühendatud infovõrgustikes;
- interaktiivsus – kommunikatsioon toimub kahel suunal, häälestades saatja ja saaja eristamist;
- hüpertekstuaalsus – sisu elemendid saavad olla omavahel läbi hüperlinkide ühendatud, võimaldades mitmekihilisi tooteid;
- kasutatavus – kommunikatsioonivahendid ja -protseduurid on suhteliselt lihtsad.

Internetti peavad paljud teoreetikud massimeediumiks, kuid mitmed on selle suhtes kriitilised. McQuail (2003) leiab, et Internet on küll tõsiseltvõetav kandidaat täieõiguslikuks iseseisvaks meediumiks, kuid seejuures esineb ka takistusi – Internetti ei oma, kontrolli ega korralda ükski üksus, see on lihtsalt omavahel ühendatud arvutite võrk, mis tegutseb vastava protokollil alusel. Samuti toob McQuail välja, et Interneti levik on piiratud ning selle funktsioonid pole veel selgelt määratletud. Internet võtab siiski paljusid traditsioonilise massimeedia funktsioone järkjärgult üle, näiteks reklaami, uudised ja informatsiooni. Juurdepääsu Internetile piiravad siiski veel kasutajapoolsete kulutuste, keele, kultuuri ja arvutioskuse barjäärid.

Interneti uudsuseks on see, et interaktiivsus on kombineeritud nende omadustega, mis olid massikommunikatsiooni juures uuenduslikud – sisu piiramatute valik, auditooriumi laiaulatuslikkus ning kommunikatsiooni globaalne iseloom (Livingstone 1999: 65, viidatud McQuail 2003: 107 kaudu).

Seda kinnitavad ka Dodge ja Kitchin (2001), kes kirjeldavad kolme viisi, kuidas arvutite vahendatud kommunikatsioon esitab väljakutse kaasaegsetele kommunikatsioonistruktuuridele:

- küberruum lõhestab traditsioonilised kommunikatsiooni võimu struktuurid, ühelt-paljudele levitamise massimeedia mudeli ning tarbija ja tootja eraldamise;
- küberruum pakub uusi kommunikatsioonivorme, kui kirjalikke, suulisi ja kuulamisega seotud kommunikatsiooniviise kombineeritakse ja integreeritakse erinevatel viisidel;
- küberruum saab muuta interaktsiooni olemust, nii et korraga on võimalik läbi viia paljusid mitmest osast koosnevaid, üheaegseid vestlusi.

Käesoleva bakalaureusetöö uurimisobjekti Põlvamaa portaali võib pidada keskpunktiks võrgustikule, mis koondab põlvamaalasi, vahendades neile nii staatilist kui uuenevat teavet, infot näiteks apteekide ja teetööde kohta ning loomulikult uudiseid. Kuigi portaali ei võimalda võrgustiku liikmetel ehk portaali kasutajatel otseselt üksteisega suhelda, saab infot ja arvamusi vahetada seal kas kommenteerimisvõimalust kasutades või edastades portaali kaudu oma uudiseid ja teateid. Seejuures on tegemist nii infovõrgustiku kui sotsiaalse võrgustikuga. Samuti kuulub www.polvamaa.ee meediavõrgustikku, vahendades teistele meediakanalitele Põlvamaa uudiseid.

2. Eesti infoühiskonnas

Eesti on praegu üleminekustaadiumis, liikudes industriaalühiskonnast infoühiskonda. Linnar Viik (2006) on öelnud, et see on maailm, kus inimesed töötavad eelkõige peaga, mitte kätega.

Eesti on selles valdkonnas olnud uuenduslik riik, mida tuuakse eeskujuks teistele. Dokument “Eesti infoühiskonna arengukava 2013” (2006: 9-10) tõstab Eesti suuremate edusammudena üleminekul infoühiskonda esile järgmised punktid:

- hästiarenenud sidevõrk ning hea Interneti kättesaadavus;
- avaliku sektori uuendusmeelsus ning heal tasemel infotehnoloogilised lahendused avalikus sektoris;

- heal tasemel infotehnoloogilised lahendused erasektoris, eelkõige internetipanganduse ning mobiilrakenduste vallas;
- edulood Eesti IKT sektoris (näiteks Skype, Playtech jt);
- IKT laialdane kasutamine haridusvaldkonnas, eelkõige Eesti üldhariduskoolide internetiseerimisele ning õpetajate IKT oskuste omandamisele suunatud Tiigrihüppe programmi läbi;
- Euroopa suurim realselt toimiv avaliku võtme infrastruktuur: ligi 80% elanikkonnast on ID-kaart, mis võimaldab nii autentimist elektroonilises keskkonnas kui digitaalallkirja andmist;
- Eesti elanike valmidus kasutada uudseid lahendusi (eMaksuameti, internetipanganduse, m-parkimise jt suur kasutajaskond).

Uuno Vallner (2007) toob oma esees välja veel fakti, et Eesti on Interneti püsiühenduste suhtarvult üks liiderrike maailmas, samuti internetipanganduses ja mobiilrakenduste võimaluste poolest. Vabariigi Valitsus oli teadaolevalt esimene valitsus maailmas, mis avas oma veebilehe, Eesti avalik sektor oli esimeste riikide hulgas, kes avas oma andmebaasid Internetis, Eesti rakendas esimesena maailmas paberivaba valitsuskabineti idee, Eesti avalik sektor realiseeris esimese riigina maailmas teenusekeskse lähenemise ja lõi X-tee näol ühtse teenuseruumi. Esimese riigina maailmas on Eestis igal kodanikul reaalne võimalus kasutada spetsiaalset kodanikele mõeldud IT-keskkonda ning esimese riigina maailmas said eestimaalased kasutada täiselektronilist hääletust.

Infoühiskonna arengukavas (2006) on välja toodud ka mõned protsentuaalsed näitajad, iseloomustamaks Eestit infoühiskonnas. Keskvalitsuse ning kohaliku omavalitsuse asutused, raamatukogud ja õppe- ning tervishoiuasutused on peaaegu 100%-liselt internetiseeritud ning 90% Eesti ettevõtetest omavad internetiühendust. Eesti info- ja kommunikatsioonitehnoloogiasektori osakaal sisemajanduse koguproduktist oli 2004. aastal 9,2%. 2006. aasta kevadel kasutas interneti 58% Eesti 15-74-aastasest elanikkonnast ning internetiühendus oli 39% Eesti kodudest.

Emori andmetel (MKM 2006) moodustasid 2006. aasta kevadperioodil internetikasutajaid 58% kõikidest 15-74-aastastest Eesti elanikest, seevastu 2001.

aasta kevadperioodil oli neid vaid 32%. Need, kes olid Internetti kasutanud viimase nädala jooksul, moodustasid 49% kõikidest 15-74-aastastest Eesti elanikest. Vanuselises jaotuses on endiselt esikohal noored: Internetti kasutas 2006. aasta kevadperioodil 92% 15-24-aastastest, 79% 25-34-aastastest, 61% 35-49 ning 25% 50-74-aastastest.

Internetti kasutatakse eeskätt kodus ja nende elanike hulk, kellel selline võimalus on, suureneb üha. Koduarvuti on Internetiga ühendatud 39% Eesti perekondadest. Statistikaameti andmetel (Tooming 2006) oli Eestis 2006. aasta esimeses kvartalis ligipääs Internetile 200 200 leibkonnal, mis moodustab 38,7% kõigist leibkondadest.

Vastavalt Emori uuringule (MKM 2006) olid 15-74-aastastest lõunaestlastest, kes on viimase kuue kuu jooksul kasutanud Internetti, kasutanud 64% seda kodus, 35% oma töökohal, 22% koolis ning 46% mujal. Eesti keskmised näitajad samade punktide juures on vastavalt 72%, 40%, 19% ja 3%. Samas on üleriigilise statistika juures välja toodud Interneti kasutuskohtadena ka tuttavate töökoht või nende kodu (29%) ja avalikud internetipunktid (13%).

Internetti kasutati eelmise aasta kevadperioodil enim e-posti lugemiseks ja saatmiseks ning internetipanga kasutamiseks (75% 15-74-aastastest, kes viimase kuue kuu jooksul Internetti kasutanud on), otsingumootori kasutamiseks (71%), konkreetse info otsimiseks andmebaasidest ja infolehekülgedelt (70%) ja nõ suurte internetiportaalide külastamiseks (67%). Eesti internetiväljandeid luges 62%, juhuslikult surfajaid oli 61%, suhtlustarkvara nagu MSN, ICQ jne kasutas 49%, muusikafaile kuulas 48% ning digitaalseid fotosid salvestas ja vaatas 47%. Vähem kuulati veebis raadiot, salvestati audio- ja videofaile, mängiti internetimänge, loeti välismaiseid internetiväljandeid, suheldi jututubades ja uudisgruppides, salvestati tarkvara, külastati internetikaubamaja, vaadati teleprogramme, otsiti tutvusi ja sõpru, saadeti Interneti vahendusel SMS-e, osteti või telliti tooteid ja teenuseid ning tehti Interneti vahendusel telefonikõnesid (MKM 2006).

3. Kogukond veebis

Kogukonda saab vaadelda kui olukorda, kus inimestel on midagi ühist – näiteks territoorium, kus elatakse või huvid kõige laiemas mõttes, leiab Smith (2001) ning toob kogukonna iseloomustamiseks välja märksõnad nagu solidaarsus, pühendumine, vastastikkus ja usaldus.

Interaktiivsus teeb Interneti vahendiks, millega saab ehitada kogukondi – see toob elektroonilises keskkonnas kokku inimesed olenemata nende geograafilisest asukohast (Heinonen 1999). Ülemaailmne arvutivõrk on jõudnud väga paljudesse üksteisest kaugetesse paikadesse. Inimesed külastavad ühte veebikeskkonda, et üksteisega suhelda, vahetada infot jms. Internet seob inimesi tööalaselt ja personaalselt, võimaldades üheaegselt näiteks nii äri ajada kui suhelda sõpradega. Paljude jaoks on Internetti koondunud praktiliselt kogu elu ja tegevus.

Võrgukogukondi iseloomustavad vastavalt Wellmanile ja Guliale (2001) seltskond, sotsiaalne toetus, informatsioon ja kuulumistunne. Seejuures leiavad nad, et veebis toimuvat tegevust ei saa kogukondade puhul eraldada nn tegelikust elust, sest Internet on vaid üks võimalus paljudest, kuidas samad inimesed omavahel suhtlevad. Kollock (2001) kirjeldab veebikogukondi digitaalsete infovõrgustikena, kus vahetussuhted on orienteeritud mobilisatsioonile ja info valdamisele.

Internet on muuhulgas viinud “digitaalse kodaniku” ilmumiseni, kes on optimistlik, tolerantne, kodanikumeelne ja muutuste suhtes positiivselt meelestatud, samuti väga informeeritud, “ühendatud” (kasutab sageli ja mitmeid erinevaid kommunikatsioonivahendeid) ja kõikjal aktiivselt osalev (Katz 1997). Tõenäoliselt võib paljusid internetikasutajaid nimetadagi just digitaalseteks kodanikeks.

3.1. Internetiportaalid

Ühena uue meedia vormidest on välja kujunenud portaalid, mis loovad iseenesest väga head võimalused võrgukogukonna tekkeks. Internetiportaali sünonüümidega kasutatakse mitmeid termineid: portaal, veebiportaal, veebivärv, internetivärv, Interneti-värv. Nii nagu internetiportaalil on palju nimesid, on selle olemuse lahtiseletamiseks mitmeid erinevaid definitsioone.

Veebiportaal on internetientsüklopeedia Wikipedia (2007a) andmetel veebilehekülg, mis on värvaks ehk lähtepunktiks juurdepääsul muudele Internetis või intranetis olevatele ressurssidele. Vengerfeld ja Runnel (2004) laiendavad eelmist selgitust oluliselt – internetiväravad kujutavad nende käsitluses endast traditsioonilise meedia ja erinevate infohaldamisvõtete sümbioosi, mis võivad olla oma funktsioonilt kas meelega lahutuslikud, uudislikud, huvipõhised või kindlale sihtrühmale määratud.

Seega on portaal mitmesuguseid tegevusi võimaldav internetikeskkond, mis koondab erinevat infot ja on n-ö värvaks Internetti kas konkreetse või üldisema temaatika juurde, pakkudes uudiseid, linke teistele veebilehekülgedele, otsingumootoreid, andmebaase, suhtlusvõimalusi, erinevaid teenuseid jms.

Veebiväravad hakkasid massiliselt tekkima 1990. aastate lõpupoole, kui paljud firmad proovisid luua oma portaali, et selle kaudu haarata osa internetiturust. Portaalidele pöörati palju tähelepanu, kuna need olid valdavalt Interneti-külastuste alguspunktiks.

Esmalt pakkusid portaalid juurdepääsu Internetile suures osas otsingumootori ja kataloogide kaudu. Et kasutajaid ligi tõmmata ja oma portaali juures hoida, hakati pakkuma teenuseid, mis nõudsid kasutaja registreerimist – e-post, jututoad, mängud, uudised jms (Wikipedia 2007b). Registreerimine toob rahvast juurde, külastajate arvust ja külastuste sagedusest sõltub aga teadupärast sageli portaali sissetulek – reklaam. Kuna üldise sisuga, kõiki külastajate kategooriaid püüdvaid portaale ei mahu turule kuigi palju, siis on viimasel ajal hakanud levima kitsama suunitlusega portaalid.

Internetiportaale saab mitmeti jaotada, näiteks pakutava informatsiooni ulatuse järgi horisontaalportaalideks ja vertikaalportaalideks. Horisontaalportaal on portaal, mis sisaldab informatsiooni seinast sein, üritades pakkuda informatsiooni kõikidele huvigruppidele. Vertikaalportaalid on seevastu aga spetsialiseerunud kindlale teemale või kasutajagrupile. Vertikaalportaalidele võib eesti keeles nimetada ka nišiportalideks, teemaportalideks, infoportalideks, teabeportalideks ja äriportalideks (Dune *et al.* 2002; viidatud Unas 2005 kaudu). Thurston (2001) laiendab eelnevat veel kolmanda kategooria näol – lisaks horisontaal- ja vertikaalportaalidele on olemas veel suhtlusportaalid, mis võimaldavad luua sotsiaalseid võrgustikke.

Horisontaalportaalide näidetena Eestist saab välja tuua delfi.ee ja everyday.com, vertikaalportaalidena toimivad terviseportaal inimene.ee ja nõuandeportaal aiandus.ee ning suhtlusportaalina noorte hulgas populaarne rate.ee.

Portaale võib liigitada ka näiteks geograafiliselt. Uverskaja (2004) jaotab sellest lähtuvalt portaalid globaalseteks, rahvuslikeks ja regionaalseteks. Teise võimalusena pakub ta välja jaotuse selle järgi, kes on portaalide loojad: riigiportalid, erasektori portaalid ja kolmanda sektori portaalid.

Eesti üks tuntumaid teemakatalooge Neti toob oma portaalide leheküljel välja mitmed suuremad horisontaalportaalid, 27 kategooriasse jaotatud teemaportalid, uudisteportaalid ning Eesti võõrkeelsed portaalid. Maakonnaportaale ei ole teemaportalide ega uudisportaalide hulgas, viited maakonnalehtedele leiab vaid kataloogi *Riik ja ühiskond* alajaotusest *Regioonid*. Tõenäoliselt tuleneb see vähesest maakonnalehekülgede teadvustamisest infoportalidena.

3.2. Maakonnaportalid

Lähtudes portaalide definitsioonist saab öelda, et maakondlik portaal on ligipääsupunkt konkreetset maakonda puudutava, pidevalt uueneva info juurde kõigile sellele teemale vastu huvi tundvatele sihtgruppidele. Maakondlikud portaalid kuuluvad Thurstoni kategooriatest vertikaalportaalide hulka.

Igas Eesti maakonnas on olemas maakonnale pühendatud veebileht, enamusel saab seda nimetada ka maakondlikuks portaaliks. Veebileht erineb portaalist peamiselt oma väiksema infomahu osas, pakkudes pigem ametlikumat teavet.

Esimese maakonnaportaalina loodi hiiumaa.ee 1995. aastal, kaks aastat hiljem järgnes sellele Võrumaa portaal. Oma portaalid on olemas veel Ida-Virumaal, Järvamaal, Läänemaal, Pärnumaal, Põlvamaal, Saaremaal, Valgamaal ning Viljandimaal. Maavalitsuse veebilehel asuv maakonda puudutav alamleht on Harjumaal, Jõgevamaal, Lääne-Virumaal ja Tartumaal. Neist kaks viimast kavatsevad samuti lähiajal ühtsed maakonnaportaalid luua.

Üldjuhul on kõikide maakondade veebilehtede üldine eesmärk pakkuda mitmekülgselt informatsiooni just oma maakonna elanikele ning vähem turistidele. Maakonnaportaalide loomise taga on nii Avaliku teabe seaduse täitmise nõue kui soov pakkuda infot ja uudiseid oma maakonna inimestele ning anda operatiivset teavet maakonnas toimuvast ka huvilistele väljaspool maakonda. Kurm (2006) on jaotanud maakonnaportaalid sisu ja iseloomu poolest viide tüüpi:

- portaal kui infokataloog;
- portaal kui eluga kursis olemise koht ehk nn ajaleht;
- portaal kui piirkonna väärtustaja ja atraktiivsuse tõstja;
- portaal kui arengu suunaja ja trendide looja;
- portaal kui äriplaan.

Sisu ja ülesehituse ning eesmärkide poolest on maakonnaportaalidele sarnased linnade koduleheküljed, millest mõned (näiteks Tallinna, Tartu ja Pärnu veebid) annavad samuti portaali mõõdu välja.

Soomes Tampere Ülikooli juures alustati mõne aasta eest projektiga *Locality in the Global Net*, mille eesmärk oli luua just geograafilisuse printsiibil põhinevaid veebikogukondi. Selleks loodi kogu linna hõlmav veebilehekülg, mille koostamisse ja töös hoidmisse panustavad paljud linnaelanikud, kirjutades uudiseid oma tegevusest, osaledes foorumites ja avaldades kuulutustenurgas teadaandeid. Samuti on projektiga seotud mitmed linnasisesed kogukonnad oma kaudu. Mäkinen (1999) leiab, et

seesugune enda loodud virtuaalne kogukond on tõelisem, kuna sisaldab inimeste igapäevaseid probleeme ja rõõme sellistena, nagu need tegelikkuses on. Tekkinud võrgustik on kodanikele suunatud, olles üheaegselt nii informatiivne kui pakkudes osalemis- ja suhtlemisvõimalust ning konkureerides suisa meediaga.

Põlvamaa portaal pole kogukond kui suhtluskeskkond, vaid pigem kui sotsiaalne võrgustik, mis koondab maakonna vastu huvi tundvaid inimesi – eelkõige endiseid ja praeguseid põlvamaalasi. Lähtudes Wellmani ja Gulia (2001) mõttest, et võrgukogukond ei ole eraldatud reaalsus, leian ma, et portaali puhul on tegemist põlvamaalaste tegeliku elu ja tegemiste kajastamise ja peegeldamisega.

3.3. Auditoorium

McQuail (2003) mõtleb auditooriumi all kõiki neid, kelleni konkreetne meediasisu jõuab või kes on kontaktis teatud meediakanaliga. Auditoorium võib eksisteerida ka kui kujuteldav sihtgrupp või eesmärgipärane vastuvõtjaskond, see võib ühte langeda reaalse sotsiaalse grupiga või avalikkusega. Uus meedia on auditooriumi jaoks kaasa toonud mitmeid muudatusi. McQuail tõstab esile, et uue meedia puhul ei ole auditooriumi liige enam massi osa, vaid kas üksikisik või enda poolt valitud võrgustiku või spetsiaalse publiku liige. Samuti on auditooriumi tegevus nihkunud passiivselt vastuvõtult info otsimise, konsulteerimise ja interaktsiooni suunas.

Interaktiivsus ja meedia koondumine võimaldavad meedia kasutajatel omada ühtlasi kontrolli selle üle, millist infot ja teenuseid ning millal nad soovivad üldse kasutada, samuti on sisu kättesaadavus muutunud paremaks ja kasutaja tagasiside toimub tõhusamalt (Marsen 2006). December (2005) ning Dodge ja Kitchin (2001) lisavad olulise aspektina ka massikommunikatsiooni sisu loomise ja levitamise auditooriumi enda poolt.

Dodge ja Kitchin (2001) toovad välja Morrise ja Ogani mõtted, kes jaotavad uue meedia tootjad ja auditooriumid neljaks:

- ühelt-ühele asünkroonne kommunikatsioon (näiteks e-post);
- paljudelt-paljudele asünkroonne kommunikatsioon (näiteks postiloendid);
- sünkroonne kommunikatsioon ühelt-ühele, ühelt-mõnele ja ühelt-paljudele (näiteks jututoad);
- sünkroonne kommunikatsioon, kus saaja otsib informatsiooni pakkujalt (näiteks veebilehed).

Sabahhi järgi (Castells 1996) on uuel meedial arvukas, segmenteeritud ja differentseeritud auditoorium, mis aga ei ole enam massiauditoorium samaaegse ja ühtse sõnumite vastu võtmise mõttes. Kuna teateid ja allikaid on hulgaliselt, hakkab auditoorium järjest enam ise valima. Seega süveneb ka segmentatsioon ja individuaalne suhe sõnumi saatja ja saaja vahel. Ito (*ibid.*) täiendab eelnevat, et segmenteerumine toimub ideoloogiate, väärtuste, maitsete ja elustiilide kaudu.

Seega on uue meedia kasutajatel vaja omada rohkem eelteadmisi ja teha suuremaid jõupingutusi kommunikatsioonis osalemiseks ja teadete mõtestamiseks. Interaktiivsuse ja valiku tulu pole universaalne; paljudel inimestel puudub energia, soov, vajadus või oskus sellistes protsessides osalemiseks ning nad lihtsalt ei tee valikuid (Rice 1999, viidatud McQuail 2003: 108 kaudu).

Lähtudes eelnevast iseloomustavad maakonnaportaali auditooriumi soov leida konkreetse maakonnaga seotud informatsiooni endale sobival kujul ja ajal. Portaali kasutajatel on lisaks info otsimisele ja tarbimisele võimalik seda ka ise toota ja levitada, näiteks teavitades portaali uudistest ja sündmustest, uutest turismiasutustest ja -teenustest, saates fotosid maakonnas korraldatud üritustest jne.

Maakondliku portaali sihtrühmadena saab auditooriumi laialt jagada kaheks: külastajad ja korrespondendid. Külastajad ehk portaali kasutajad on traditsioonilise meediaväljaande mõistes lugejad, portaali juures lisandub neile võimalusi erinevat informatsiooni erineval kujul hankida.

Korrespondentide all mõtleb autor neid, kes portaalile infot edastavad, olgu siis tegemist uudiste-pressiteadetega, sündmuste eelinfo, uuenenud kontaktandmete või turismiteenustega jne.

Meediakanalite puhul on info edastamine vabatahtlik. Põlvamaa portaali toimetajana toon välja oma tähelepanekud, miks peaksid inimesed olema motiveeritud maakonnaportalile oma infot jagama:

- reklaam ja turundus – uue toote või teenuse kajastamine, eesolevast sündmusest teada andmine jne;
- mainekujundus – Aune Pasti loengutest tuttav lause “Tee oma tööd hästi ja räägi sellest hästi!”;
- mõjutamine kuidagi käituma – keskkonnakaitse teated, üleskutsed tervisesporti harrastada jne;
- tunnustamine – avaldades sporditulemusi, kultuuri-, ettevõtlus-, valla aastapreemiate jmt laureaate saab edukaid ja tublisid kaaskondlasi kiita;
- innustamine – rääkides näiteks oma edukast projektist või ettevõtmisest saavad teisedki julgust taolisi asju ette võtta;
- info jagamine – näiteks detailplaneeringu, keskkonnamõjude hindamise vms kohalike jaoks olulise tähtsusega tegevuse algatamine aitab inimesi paremini vallavalitsuse tööga kursis olla.

II Põlvamaa infovärv

Bakalaureusetöö teine osa keskendub Põlvamaa internetiportaalile. Esimeses peatükis käsitletakse Põlvamaa portaali olemust ja iseloomu, teises ülesehitust ja pakutavaid võimalusi, kolmandas kirjeldatakse kavandatud sihtrühmi ja neljandas vaadeldakse portaali kasutusstatistikat.

1. Portaali kontseptsioon

2005. aasta septembris alustas tööd Põlva maakonna uus internetiportaal, mis hakkas asendama vana, Avaliku teabe seaduses esitatud nõuete täitmiseks loodud veebilehte www.polvamaa.ee. Funktsioonist tulenevalt oli eelmine leht üsnagi ametliku, kuiva ja staatilise sisuga, mis ei olnud sihtrühmadele kuigi atraktiivne. Paralleelselt maakonna veebilehega eksisteeris eraldi aadressil www.polvamaale.ee ka turismisuunitlusega veebileht.

Portaali loomise üheks ajendiks sai ka see, et paljudel maakondadel oli juba oma uus ja sisukas veebileht. Uue portaaliga sooviti luua regionaalselt ühtset infovärvat kõigi võimalike Põlvamaaga seotud teemade vastu huvi tundvate sihtrühmade jaoks. Lisaks visuaalsele ühtlustamisele (varasema kahe eraldi veebilehe liitmine) oli oluline eesmärk ka ühine andmebaasihaldus, kuna mitmel juhul kattub eri sihtrühmade infovajadus.

Põlvamaa portaal ühendab endas ametliku info ja maakonna inimlikuma näo, kuiva infot aitavad tasakaalustada huvitavad teemad ja emotsionaalne kujundus. Portaali loomisel peeti silmas eelkõige kasutajasõbralikkust – pakutava info selgust, kergesti leitavust, arusaadavust ning atraktiivsust erinevatele sihtgruppidele.

Üheks suureks erinevuseks uue portaali ja maakonna senise veebilehe vahel on kohalike uudiste ning Põlvamaa sündmuste kalendri avaldamine. Seni olid uudised ja

teated seotud peamiselt maavalitsuse ning vähesemal määral spordi ja kultuuriga, pealegi esinesid suhteliselt peidetult ja laiali erinevatel alamlehtedel.

Põlvamaa portaali puhul on tegemist vertikaalportaaliga, mis keskendub ühele temaatikale. Lähtudes Kurmi (2006) esitatud maakonnaportalide jaotusest võib väita, et Põlvamaa portaali on eelkõige infokataloogi ja ajalehe sümbioos, pakkudes maakonna elanikele nii värsked uudised kui kontaktandmeid ja infot erinevate asutuste ja teenuste kohta.

Põlvamaal on palju huvitavaid kohti ja vaatamisväärsusi, mida varem tutvustati turistidele. Uuel veebilehel pööratakse tähelepanu sellele, et vaatamisväärsuste info jõuaks ka kohalike elanikeeni ega oleks pelgalt turistidele suunatud.

2. Portaali ülesehitus

Põlvamaa portaali koosnes algselt viiest osast (joonis 1):

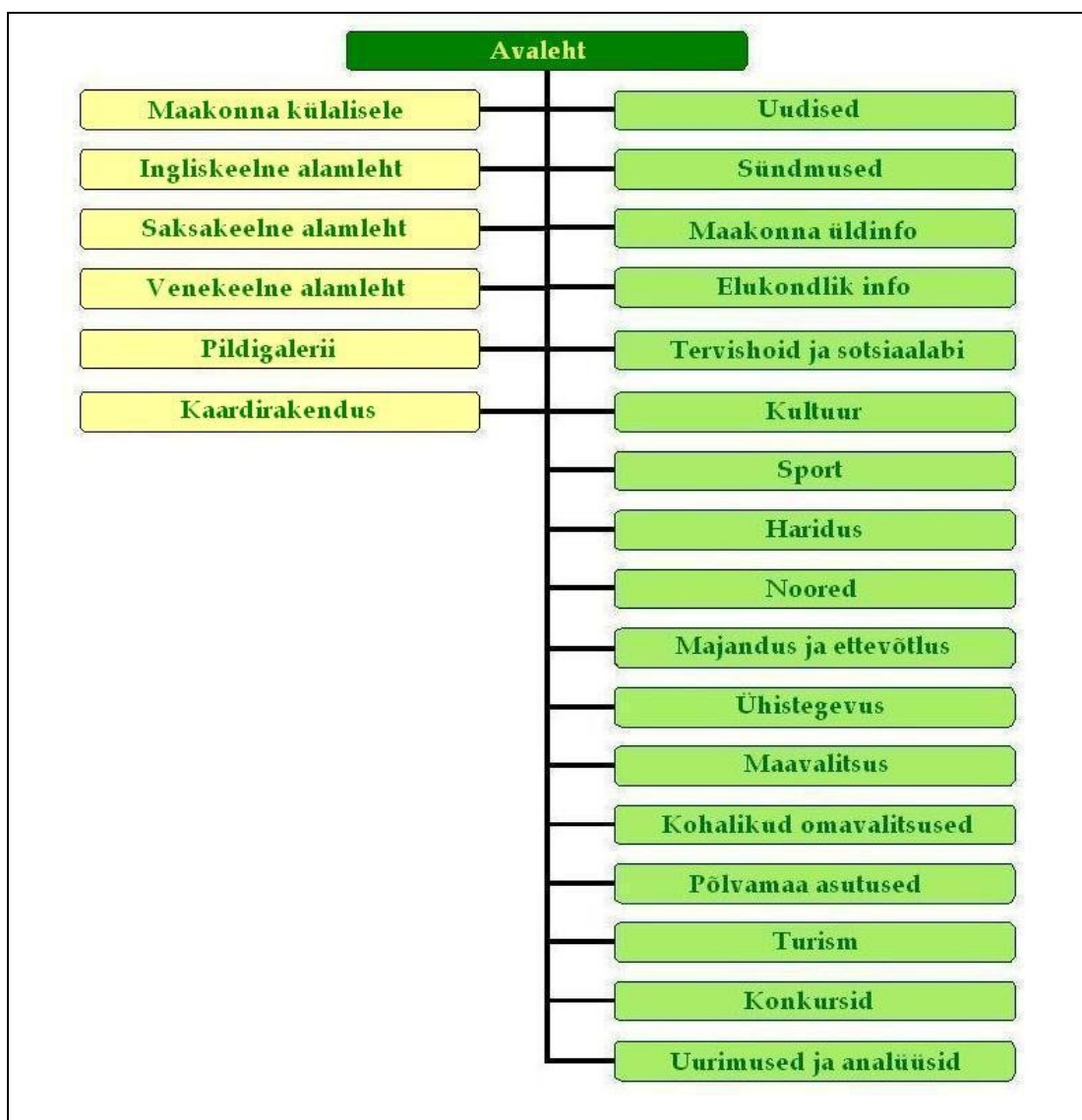
- maakonna info, mille avaleht on ühtlasi kogu portaali avaleht;
- maakonna külalisele mõeldud leheküljed ehk eestikeelne turismiinfo;
- inglisekeelne turismiinfo ja ametlik baasteave maakonna kohta;
- saksakeelne turismiinfo ja ametlik baasteave maakonna kohta;
- venekeelne turismiinfo ja ametlik baasteave maakonna kohta.

Maakonna info on suunatud Põlvamaa elanikele ning selle keskmes on kohalikud uudised ja sündmuste kalender. Praegu ilmub portaalil äripäeviti keskmiselt neli-viis maakonnaga seotud uudist.

Maakonna infost leiab peamise, mis põlvamaalatel vaja võiks minna – seal on näiteks ühistranspordiga seonduv teave, internetiseerimisprojektide ülevaade, kultuuri-, haridus- ja spordielu info, tervise ja sotsiaalhoolekande valdkond, noortele mõeldud infolehed, viited maavalitsuse ja kohalike omavalitsuste veebiledele, maakonna asutuste ja ühingute kontaktandmed jms.

Turismilehekülgedel on andmebaasid majutuse, toitlustuse, vaatamisväärsuste ja aktiivse puhkuse võimaluste kohta, samuti tuuakse seal välja maakonnas toimuvad üritused ning majutuse ja vaba aja veetmise võimalused. Võõrkeelsetel lehtedel on sihtgrupist lähtuvalt lisaks Põlvamaa turismiinfole pisut üldisemalt kirjutatud ka Eestis reisimisest.

Suvel 2006 lisandus portaali viiele osale veel pildigalerii, kus praeguse seisuga on üleval fotod sündmustest ja fotokonkursist. Käesoleva aasta algus tõi kaasa ka kaardirakenduse, mis sisaldab nii põlvamaalasi kui külalisi huvitavat infot. 2007. aasta suvel on kavas täiendada kaardirakendust ingliskeelse andmebaasiga ning lisada galeriisse piirkondi tutvustavad fotod.

Joonis 1. Põlvamaa internetiportaali struktuur

3. Portaali sihtrühmad

Põlvamaa portaali luues peeti silmas nelja suurt sihtrühma – kohalikke elanikke, turiste, maavalitsuse ja kohalike omavalitsuste töötajaid ning ajakirjanikke.

Kohalike elanike teavitamise vajadus tuleneb paljuski maavalitsusele ja omavalitsusorganitele seatud kohustusest jagada infot oma tegevuse kohta. Samuti sooviti muuta maakonna veebileht elanike jaoks esmase info hankimise kanaliks. Nii leiavad põlvamaalased sealt igapäevaselt vajalikku infot näiteks meditsiini, ühistranspordi, kultuuri, spordi, hariduse ning erinevate asutuste ja organisatsioonide kohta. Portaali kaudu jõuavad nendeni kohalikud uudised, teated ja sündmused.

Üha enam otsitakse turismiinfot interneti kaudu. Põlvamaa turismilehtedel on info esitatud lisaks eestikeelsele ka kolmes võõrkeeles – inglise, saksa ja vene keeles. Turistidena peetakse silmas ka oma maakonna inimesi, kes võiksid Põlvamaa vaatamisväärsuste ja aktiivse puhkuse võimaluste vastu huvi tunda. Võõrkeelsed leheküljed sisaldavad informatsiooni Põlvamaa ning siinsete reisisihtkohtade, vaatamisväärsuste, majutus- ja toitlustusvõimaluste kohta. Võõrkeelsete lehekülgede ülesehitus arvestab sihtrühma eelnevat informeeritust ning pakub ka üldisemat vajalikku teavet Eestis ringi reisimiseks (nt transpordikorralduse eripärad).

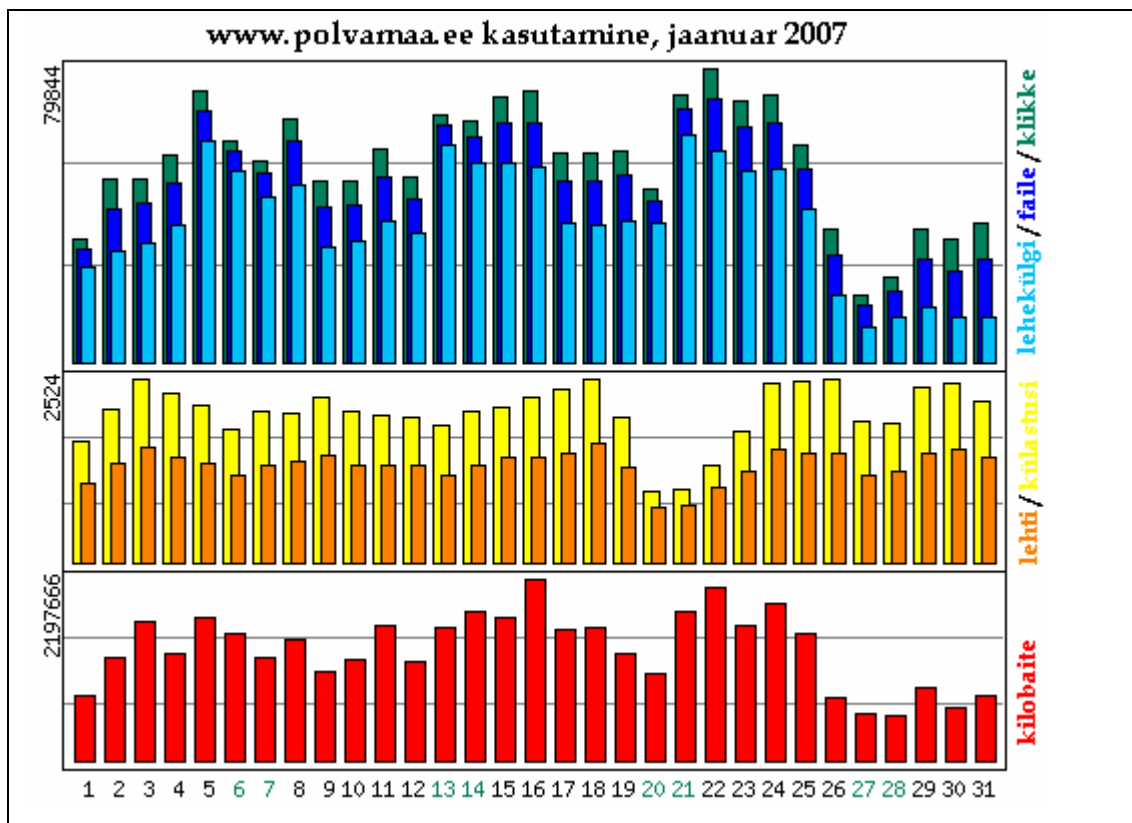
Portaal on kanal nii info edastamiseks siht- ja sidusrühmadele kui ka info hankimiseks maavalitsusele ja 14 kohalikule omavalitsusele teiste allüksuste ja institutsioonide kohta. Samuti on portaal infokanaliks nii kohalikele kui ka teistele ajakirjanikele, kes otsivad uudiseid või taustinformatsiooni Põlva maakonna kohta.

4. Portaali kasutusstatistika

Põlvamaa portaal saavutab külastajate hulgas üha suuremat populaarsust. Seda näitab tagasiside kõrval ka statistika (Kivioja 2006).

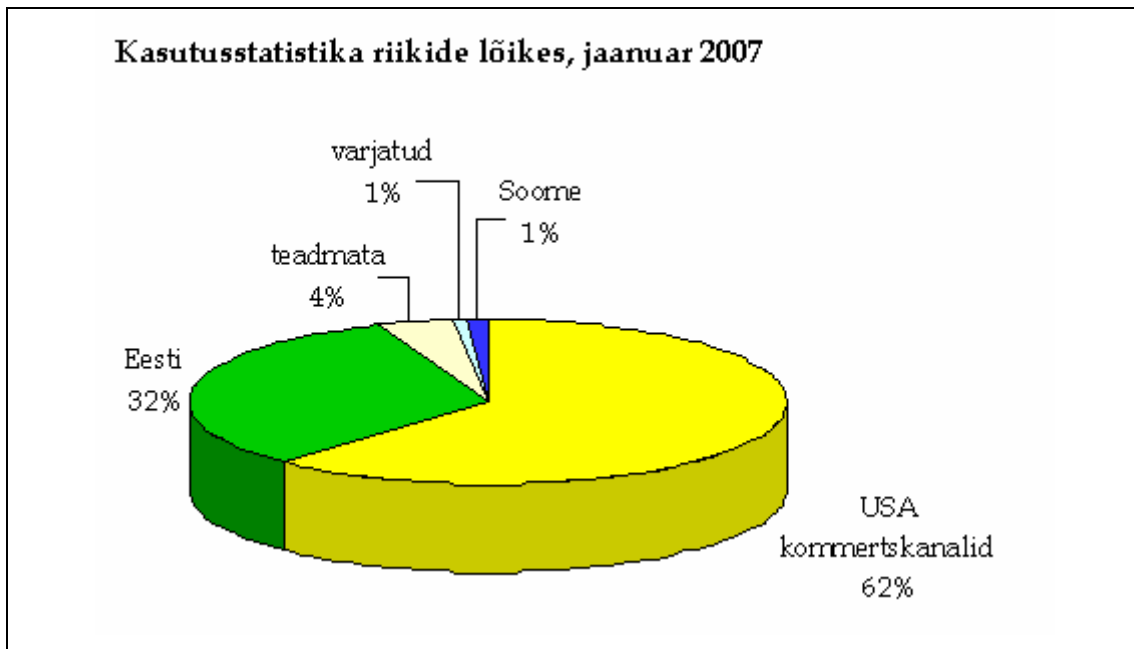
Põlvamaa portaali juurde loodi statistikamoodul mullu märtsis. Statistika andmetel oli 2006. aasta aprillis portaali külastusi kuu jooksul kokku 20 580, päevas keskmiselt

aga 686. Kokku külastati aprilli jooksul portaali 236 639 lehekülge kogumahu 15 GB. Seevastu käesoleva aasta jaanuaris oli kuu jooksul 63 595 ja päevas keskmiselt 2051 külastust. Jaanuaris külastati 1 182 324 lehekülge mahus 42 GB (joonis 2).

Joonis 2. Põlvamaa portaali kasutusstatistika päevade kaupa jaanuaris 2007 portaali kasutusstatistika mooduli andmetel

Suur osa portaali “külastajatest” on siiski erinevad USA äridomeenid. Näiteks käesoleva aasta jaanuaris moodustasid need 62% kõigist külastustest, mille järel teisel kohal olid Eesti veebikliendid 32% ulatuses, kolmandal kohal teadmata (4%) ning neljandal-viiendal varjatud päritoluga ja Soomest tehtud külastused (mõlemad 1%). Graafiliselt on see välja toodud joonisel 3. Samas kõiguvad need protsendid kuude kaupa üsna erinevalt – veebruaris ja märtsis oli enim külastusi Eestist (vastavalt 71% ja 51%), USA äridomeenid jäid 21% ja 41% teisele kohale. Rohkem olid esindatud veel Saksamaa, Rootsi, Venemaa, Holland, Itaalia, Suurbritannia, Šveits, USA haridusdomeenid jt.

Joonis 3. Põlvamaa portaali külastused riikide lõikes jaanuaris 2007 portaali kasutusstatistika mooduli andmetel

Põlvamaa veebi külastatakse rohkem tööpäevadel (joonis 2), mis võib olla tingitud sellest, et portaalis puhkepäevadel uudiseid ei ilmu. Teisteks teguriteks on ilmselt Interneti kasutamine töökohas ja koolis ning nädalavahetuse sisustamine muude tegevustega.

Üks enam külastatud portaali osasid on algusest peale olnud uudislint. Sellest on kasu saanud lisaks maakonna elanikele ka kohalik meedia – ajalehed Koit ja LõunaLeht ning raadio Marta, samuti mitmed üleriigilise leviga raadiod (Kivioja 2006).

III Uurimisküsimused

Töö eesmärk on kaardistada Põlvamaa portaali kasutajad ja nende eelistused, et selle põhjal portaali sihtrühmadele sobivamaks kujundada ja edukamalt arendada.

1. Millised on Põlvamaa portaali tüüpkülastajad?
2. Milliseid Põlvamaa portaali osi kasutatakse enim?
3. Kes ja kuidas kasutavad Põlvamaa portaali infoedastuskanalina?
4. Mida kasutajad Põlvamaa portaalilt ootavad?
5. Millised on Põlvamaa portaali mittekasutamise põhjused?
6. Kuidas muuta Põlvamaa portaal kasutajatele atraktiivsemaks ja mugavamaks?

IV Metoodika

Autor kasutas käesolevas bakalaureusetöös uuringumeetoditena elektroonilist küsitlust, mis viidi läbi Põlvamaa portaali külastajate hulgas, intervjuusid portaali infoedastajatega ning küsimustikku, millele vastasid portaali mittekasutajad.

Küsitluste ja intervjuude analüüsimisel kasutas autor rohkem kvalitatiivset lähenemist. Marseni (2006) järgi püüab see meetod pigem väljendada arusaamist kui täpset mõõtmist. Kvalitatiivsed uurimismeetodid defineerivad ja uurivad ideid, kontseptsioone ja eksperimentaalseid vaatlusi, andes ülevaate tervikust. Nende puhul on lähenemine analüütiline ja sageli argumentatiivne.

Samas on portaali külastajate küsitluse puhul kasutatud ka kvantitatiivset meetodit, et leida vastajate hulgas populaarsemaid ja vähem populaarsemaid arvamusi, tegevusi ja iseloomujooni.

Kvalitatiivse sisuanalüüsi eripära seisneb ka võimaluses pöörata enam tähelepanu tekstide tähenduslikule sisule ning tuua välja tekstide “muster” (Kracauer 1952, tsiteeritud Kalmus 2006 kaudu). Tegemist on paindliku protseduuriga sisu kirjeldavate vaatluste tegemiseks, kus kategooriaid on võimalik ümber vaadata ja lisada analüüsi käigus. Samas on selle meetodi miinusteks väikesed valimid, mis ei lase väga üldistada ning see, et tekste ei saa võrrelda täpsetel alustel.

1. Elektrooniline küsitlus portaali külastajatele

Põlvamaa portaali kasutajate küsitlus oli 12. veebruarist 6. märtsini 2007. aastal üleval veebilehel <http://www.eformular.com/kyllikivioja/polvamaa.html>.

Kuna uuringu keskmeks on internetipõhine infokanal, pidas autor kõige paremaks vastajate leidmise variandiks teha ka küsitlus elektrooniline ning siduda see otseselt portaaliga. Küsitlusele vastama juhtis inimesi Põlvamaa portaalil olnud bänner,

samuti saatis autor ligikaudu sajale potentsiaalsele portaali külastajale e-kirja, milles palus küsimustikule vastata. Küsitluse algusest andis märku veel uudis Põlvamaa portaal, mis kõlas ka kohaliku raadio eetris olnud uudistesaadetes.

Portaali külastajate küsitlus koosnes 11 küsimusest inimeste Interneti-kasutuse ja infoaamise kohta, samuti uuriti nende arvamusi portaali kohta. Neile lisandus veel viis demograafilisi andmeid puudutavat küsimust. Küsimustest olid 11 etteantud vastusevariantidega, millest vastajad pidid valima kas ühe või mitu sobivat, viie küsimuse vastused olid lahtised. Küsitluse täpse kavaga saab tutvuda bakalaureusetöö lisas 1 ja vastustega lisas 5.

Elektroonilisele küsitlusele vastas 85 erinevas vanuses ja erineva taustaga Põlvamaa portaali külastajat. Neist annab lähema ülevaate järgmise peatüki esimene osa.

Küsitluse vastuseid analüüsi nii kvantitatiivselt kui kvalitatiivselt, pannes viimasele siiski rohkem tähtsust. Lahtistest vastustest, kus portaali külastajad said ise oma mõtted kirja panna, leiti erinevaid tunnuseid, mille abil vastuseid kategooriatesse paigutada.

Portaali külastajad tähistas autor vastavalt küsimustiku täitmise järjekorrale K1-K85.

2. Intervjuud portaali infoedastajatega

Intervjuud portaali infoedastajatega viidi läbi 30. aprillist 8. maini 2007. Valimi moodustasid üheksa erineva taustaga infoedastajat, kelle valis välja töö autor portaali toimetajana oma n-ö korrespondentide hulgast. Kokku on pooleteise aastaga portaalile infot edastanud umbkaudu 60 erinevat inimest. Intervjueeritavate seas on nii sagedasi infoedastajaid kui neid, kes on vaid paar korda portaali toimetajaga sel teemal suhelnud. Hõlmatud on erinevad temaatikad – kohalik omavalitsus, poliitika, kultuur, majandus jms.

Intervjuud koosnesid seitsmest küsimusest, millega saab lähemalt tutvuda bakalaureusetöö lisas 2. Küsimustes sooviti teada saada portaali info edastamise sisu, sagedust ja põhjust, samuti vastajate arvamusi inimeste kaasamisest infoedastusse. Vastused on esitatud lisas 4.

Portaali infoedastajad tähistas autor vastavalt intervjuude läbiviimise järjekorrale I1-I9.

3. Küsitlus portaali mittekasutajatele

Portaali mittekasutajate küsitlus viidi läbi 4.-24. maini 2007. Sellele vastasid kaksteist inimest, kes leiti töö autori tuttavate abil.

Inimesed prooviti leida võimalikult erinevas vanuses ja erinevatelt elualadelt, lähtudes ka portaali kasutajate tüpoloogiast. Mittekasutajate küsitlusele vastajaid leida oli keerukas, kuna autor oli eeltingimuseks seadnud vastaja sagedase Interneti kasutamise. Samas selgus aga, et suur hulk internetikasutajaid külastab ka Põlvamaa portaali.

Küsitlus koosnes 16 küsimusest, millest kaheksa olid lahtiste vastustega. Küsimused hõlmasid vastajate internetikasutust, infoallikaid ja -vajadust seoses Põlvamaaga ning teadmisi maakonna portaalist. Viis viimast küsimust olid vastaja demograafiliste näitajate kohta. Küsimustik on esitatud bakalaureusetöö lisas 3, vastused leiab lisast 6.

Portaali mittekasutajad tähistas autor vastavalt küsimustiku täitmise järjekorrale M1-M12.

V Tulemused

Järgnevalt esitatakse Põlvamaa portaali kasutajate uuringu tulemused küsitluste ja intervjuude tegemise järjekorras – esmalt külastajad, seejärel infoedastajad ning lõpuks mittekasutajad. Kõikide uuringute juures antakse esmalt ülevaade küsitluse või intervjuu tulemustest, samuti esitatakse uuringuga tekkinud ettepanekud portaali arendamiseks.

Küsitlusele vastajate ja intervjuueeritud infoedastajate vastused esitatakse järgnevatel alapeatükkides näitlikustavate tsitaatidena muutmata kirjapildis ja kujul.

1. Põlvamaa portaali külastajad

Järgnevalt annab autor ülevaate Põlvamaa portaali külastajate küsitlusest. Kuigi selle küsitluse alusel saab auditooriumi kohta teha peamiselt kvalitatiivseid järeldusi, on tausta jaoks siiski oluline anda ülevaade vastajatest ka arvuliselt. Samas ei saa selle põhjal teha üldistusi kõikide Põlvamaa portaali külastajate kohta.

Esmalt saab lugeda küsitlusele vastanute demograafilistest näitajatest, seejärel nende Interneti-kasutusest ja suundadest portaali kasutamisel. Teises alapeatükis esitab autor küsitluse põhjal valminud portaali kasutajate tüpoloogia koos ideedega ning kolmandas alapeatükis toob välja vastajate soovidele ja mõtetele tuginevad ettepanekud Põlvamaa portaali muutmiseks kasutajatele atraktiivsemaks ja mugavamaks.

1.1. Ülevaade külastajate küsitlusest

Põlvamaa portaali külastajate küsitlusele vastas 85 inimest, neist 63 naist ja 20 meest. Tõenäoliselt tuleneb seesugune vahe pigem naiste aktiivsusest ja abivalmidusest küsimustikule vastamisel kui portaali küllastamise tegelikest suhtarvudest.

Ootuspäraselt olid praktiliselt kõik vastajad maakonnaga seotud. Vastanutest 75 olid põlvamaalased. Ülejäänud inimestest enamus on varem maakonnas elanud või töötanud, mõnel elavad siin sugulased või tuttavad. Ühe vastaja puhul oli tegemist eemalviibiva põlvamaalasega, kes praegu välismaal elab ja töötab ning portaali abil end maakonnas toimuvaga kursis hoiab. Vaid üks vastaja ei olnud maakonnaga otseselt seotud – ta oli tööalast informatsiooni otsides sattunud esimest korda elus Põlvamaa portaali ning otsustas samuti küsitlusele vastata.

Pisut üle 40% vastanutest elab Põlvamaa külades, 35% linnades ja ülejäänud vallakeskustes. Ligi kolmandik vastajaid kuulub vanusegruppi 35-49 aastat, 15-24-aastaseid oli neljandik ning ülejäänud osa jagunes enam-vähem võrdselt 25-34-aastaste ja 50-64-aastaste vahel. Seega hõlmas küsitlus eri vanusegruppide lõikes praktiliselt kogu maakonda.

Üle poole vastajatest on kõrgharidusega, peaaegu neljandik on seda omandamas, veidi üle kümnendiku on kesk-eri haridusega ning keskharidus on 8% vastajatest. Üks inimene märkis enda vastustesse “alg- või põhiharidus”, üks omandab keskharidust ja üks kesk-eri haridust. Kõrgharidus või selle omandamine võivad olla üheks n-ö kontoriinimeste ja arvutiga töötajate tunnuseks.

Põlvamaa portaali külastajate küsitlusele vastasid valdavalt inimesed, kes kasutavad Interneti peaaegu iga päev. Vaid kaks vastajat väitsid end Interneti kasutavat paar korda kuus. Suur osa neist külastab ka portaali tihti – 40% peaaegu iga päev ja 31% paar korda nädalas. 21% vastanuist külastab maakonnaportaali mõned korrad kuus ja 8% harvem.

Infot maakonnas toimuva kohta saavad vastajad kõige rohkem Põlvamaa portaalist (82%), teisel kohal on maakonnaleht Koit (60%) ning kolmandal kohal mitteformaalsem infoallikas – tuttavad inimesed (51%). Oma valla või linna lehte, mis üldjuhul tasuta postkasti tuuakse, kasutab infoallikana 40% vastajaist. Kohalike omavalitsuste veebilehed jäävad infoallikana nimetamise sageduselt (20%) alla üleriigilistele ajalehtedele ja raadiotele, edestades siiski pisut Põlvamaa raadio Martat ja Lõuna-Eesti nädalalehte LõunaLeht.

Interneti kasutamise eesmärkidest esimesel kohal oli töö – tööalane info otsimine ja suhtlemine, mille olid välja toonud peaaegu kõik vastajad. Esikolmikusse mahtusid veel uudiste lugemine ja internetipanga kasutamine. Eraeluline suhtlemine ja info otsimine jäid pisut tahapoole. Ligikaudu kolmandik mainis juhuslikku Internetis surfamist, raadio kuulamist ja internetipoodide külastamist. Mõned üksikud mängivad veebis mängu, vaatavad teleprogramme või teevad midagi muud, mida loetelus ei olnud pakutud.

See kattub üsna selgelt külastajate küsitluses välja toodud portaali kasutamise eesmärkidega, kus mainimissageduse tiheda esikolmiku moodustasid uudiste lugemine, kultuurikalendrist tulevaste sündmuste vaatamine ja muu üldise info otsimine maakonna kohta.

“Kompaktne info kättesaadavus. Oluline info on olemas ja suunad (lingid) aitavad vajaliku kiiresti ülesse leida. Uuenenud uudised maakonnas toimuvast.” (vastaja K44)

“Et leida teatud asjade kohta infot või kontrollida, kas on midagi uut ja huvitavat Põlvamaal toimumas/toimunud.” (vastaja K74)

“Põhiallikas Põlvamaa uudistega kursis olemiseks” (vastaja K13)

Seejuures mainisid mõned uudisteotsijad, et Põlvamaa portaalist leiavad nad just selliseid uudiseid, mida mujal ei ole.

“et teada saada/kuulda midagi sellist, mida mujalt ei kuule, et olla kursis oma kodukohas toimuvaga” (vastaja K19)

“huvitavad uudised, kuna kõik ei jõua muudesse meediakanalitesse” (vastaja K24)

Uudisteotsijate hulka kuuluvad ka mitmete meediaväljaannete ajakirjanikud, kes käivad polvamaa.ee-s infot hankimas.

“töölasele, et leida värsked uudised Põlvamaal toimunu ja toimuva kohta”
(vastaja K32)

Ligikaudu kümnendik vastajaist kasutab Põlvamaa portaali ka selleks, et leida kas kontaktandmeid või kohalike omavalitsustega seotud infot või põhjendas külastamist üldiselt tööalase info otsimisega.

“Tööalase info saamiseks, palju ka eraelulise info saamiseks vaba aja veetmise võimaluste kohta.” (vastaja K6)

“Tööalase info tarbeks. Portaal on loodud hea juurdepääs kohalike omavalitsuste kodulehekülgedele. Vahendab operatiivselt maakonna sündmusi.” (vastaja K67)

Vähem toodi portaali külastamise eesmärgidena välja spordi- ja turismiinfot, pildigaleriid, kaardirakendust.

“info võistluste ja ürituste kohata, uudised” (vastaja K68)

“Vaatan kas on uusi pilte v uut infot” (vastaja K82)

Mõned külastajate küsitlusele vastanutest on mitmekülgsete huvidega Põlvamaa portaali suhtes, kasutades palju eri võimalusi.

“Et saada uudistena uut infot maakonnas toimuva kohta, teada sündmustekalendri abil toimuvatest üritustest, otsida infot maakonna mingite objektide või andmete kohta, spordiinfo, kaart ja väga hea on pildigalerii erinevatest sündmustest.” (vastaja K1)

Samas on enamus tulnud portaali lugema konkreetsema eesmärgiga. See võib tuleneda ka sellest, et neil pole veel tekkinud vajadust spetsiifilisema teabe järele.

“Oma maakonnas toimuvaga peab kursis olema – kõige kiirem ja täpsem info!” (vastaja K12)

Vastavalt kasutajate küsitlusele on Põlvamaa infoportaali kõige populaarsemad osad uudised ja sündmuste kalender, mida külastatakse üsna sageli. Olulisel kohal, keskmise kasutussagedusega on maakonna üldinfo ning maavalitsuse ja kohalike omavalitsuste leheküljed. Neile jäävad napilt alla kultuurileheküljed, turismiinfo ja pildigalerii. Pigem harva otsitakse infot hariduse ja spordi valdkonnas, kuid bakalaureusetöö autor on portaali toimetajana saanud küsitluse väliselt piisavalt tagasisidet ka nende spetsiifilisemate temalehtede külastamise kohta. Kõige harvem mainiti portaali osadest pigem turismisuunitlusega ja alles mõne kuu vanust kaardirakendust.

Portaali toimkonna üks muresid on kommenteerimise vähesus võrreldes teiste maakonna- ja uudisteportaalidega. Iseenesest ei näita see siiski uudiste mittelugemist, vaid – nagu ka vastustest välja tuleb – pigem soovi kommenteerimist erinevatel põhjustel vältida. Näiteks leiavad vastajad, et neil pole kommenteerimiseks vajadust, suur osa väidab ennast mitte olevat kommenteerija tüüpi inimene. Samuti pole vastajatel enda sõnul seni olnud põhjust kommenteerida, seda kas ei viitsita, ei taheta, selleks ei ole aega, seda ei peeta eetiliseks, inimene leiab, et ta pole kommenteerimiseks piisavalt kohalik või et tal ei ole midagi öelda jmt.

“Uudised on olnud senini piisavalt põhjalikud, ei ole tundnud vajadust kommenteerida.” (*vastaja K6*)

“Ma üldiselt ei kommenteeri internetis. Aega pole ja niisama tühja-tähja ütelda pole mõtet.” (*vastaja K9*)

“Ei pea oma arvamust nii targaks, et teised inimesed selle lugemisega oma aega peaksid raiskama.” (*vastaja K53*)

Vastajate hulgas leidub inimesi, kes kommenteeriksid teatud tingimustel – kui kommenteerija isik ei oleks avalikult näha, kui teised kommenteeriksid või kui oleks teema, mille juures tahaks kaasa rääkida.

“Ei näe mõtet, kuna see osa pole minu meelest aktiivses kasutuses” (*vastaja K1*)

“kommenteeriks siis, kui kommentaare oleks rohkem” (vastaja K40)

Vastanud 85 inimesest vaid kolm olid kasutanud Põlvamaa portaali kommenteerimise võimalusi.

“Kahjuks ei ole minu kommentaarid läbi läinud või ei olegi need teistele loetavad? Kommenteerinud olen ja soovin seda edaspidigi teha.” (vastaja K44)

Soovin siinjuures portaali toimetajana viimasele vastusele lisada, et kommentaari kirjutamisel tuleb täita nii nime kui e-posti aadressi väli, vastasel juhul kommentaar uudise järel ei ilmu.

1.2. Portaali külastajate tüpoloogia

Lähtudes külastajate hulgas läbi viidud küsitlusest saab uurimuse ühe tulemusena välja tuua Põlvamaa portaali kasutajate tüpoloogia. Tüpoloogia ei pretendeeri sajaprotsendilisele täiuslikkusele, samuti esineb (nagu vastajaid analüüsid selgus) ka kasutajaid, kelle puhul on erinevate tüüpide tunnused segunenud. Suuremat arvu kasutajatüüpe ei ole autori arvates siiski mõttekas välja tuua, kuna see läheks juba liiga üksikasjalikuks ega pruugiks küsitluse valimit arvestades kõiki olulisi sihtgrupe hõlmata.

- Üldhuvidega kodanik

Üldhuvidega kodanik on Põlvamaa portaali kasutaja, kes käib mõned korrad nädalas portaalist uudiseid lugemas ja sündmuste kalendrist tulevasi üritusi otsimas. Üldhuvidega kodanik kasutabki portaali peamiselt meediakanalina, ise ta sinna teavet ei edasta ning ka liigset interaktiivsust ei otsi.

Üldhuvidega kodaniku näitena võib välja tuua vastaja K33, kes kasutab Interneti peaaegu iga päev peamiselt tööalaseks ja eraeluliseks infootsinguks ning suhtlemiseks. Põlvamaal toimuvaga hoiab ta end kursis vaid www.polvamaa.ee

kaudu, külastades seda paar korda nädalas. Portaali külastades loeb ta valdavalt uudiseid ja vaatab sündmuste kalendrit, kiigates aeg-ajalt ka kultuuri- ja turismilehekülgedele ning otsides infot maakonna institutsioonide kohta. Ta ei kommenteeri uudiseid, sest enda sõnul pole tal midagi tarka öelda. Portaali juures meeldib talle, et seal on lihtne orienteeruda ning vajaliku leiab ruttu üles, häirivaid tegureid tema jaoks portaali juures ei leidu.

- Mitmekesiste huvidega külastaja

Mitmekesiste huvidega külastaja kasutab üsna laialt Põlvamaa portaali pakutavaid võimalusi – lisaks uudiste-sündmuste vaatamisele paneb enda jaoks paika meeldiva jalgrattaraja kaardirakenduse abil, otsib Tallinnast tulevatele sõpradele turismiaandmebaasi abil suitsusauna, loeb spordilehekülgedel võistluste protokolle, hoiab pildigalerii abil end maakonnas toimuvaga kursis. Võimalik, et mitmekesiste huvidega kasutaja on enda tehtud fotosid või enda korraldatava ürituse info ka portaalile saatnud. Seda tüüpi portaalikülastaja sooviks tõenäoliselt ka foorumis sõna võtta.

Mitmekesiste huvidega külastaja on näiteks vastaja K1, kes kasutab Internetti peaaegu iga päev mitmeteks erinevateks tegevusteks. Põlvamaa kohta vajab ta väga eripalgelist infot, saades seda ajalehtedest Koit ja LõunaLeht, raadio Martast, praktiliselt iga päev maakonnaportaalist, oma valla lehest, üleriigilistest lehtedest ning tuttavatel. Portaali külastab ta selleks, et saada uudiseid ja sündmuste infot maakonnas toimuva kohta, samuti spordiinfot, otsida teavet näiteks maakonna mõnede objektide või andmete kohta, kasutada kaarti ja vaadata pildigaleriid olnud sündmuste kohta. Ta kasutab peaaegu kõiki portaali alamlehti kas enamasti või pidevalt. Kommenteerimisvõimalust ta praegu ei kasuta, sest ei näe sellel mitteaktiivse kasutamise tõttu mõtet. Häirib teda veel ingliskeelse kaardi puudumine ja ebaselge suunamine turismiinfosse. Meeldivate külgedena portaali juures toob ta välja hea visuaalse külje koos selge ülesehitusega, pildigalerii, värsked ja täienevad info ning banneritega sündmustele viitamine.

- Ametnik

Ametnik külastab Põlvamaa portaali, et leida tööalast infot – naabervalla maanõuniku telefoninumbrit, maakonnas aasta jooksul sündinud laste arvu, planeeringute läbiviimise kulgu jmt. Mõni ametnik saadab portaalile ka enda vallaga seotud teavet.

Ametnik on näiteks vastaja K34, kes kasutab Internetti peaaegu iga päev väga erinevateks toiminguteks. Infot maakonnas toimuva kohta leiab ta mõned korrad nädalas Põlvamaa portaalist, ajalehest LõunaLeht ja oma valla lehest ning tuttavatelt. Portaali külastab ta selleks, et teada saada Põlvamaal toimunust ja toimuvast, leida infot omavalitsuste kohta ning ka selleks, et kirjutada portaali pressiteateid. Portaalis külastab ta praktiliselt kõiki alamlehti, neist kõige harvem haridusega seonduvaid. Ta ei kasuta kommenteerimisvõimalust, sest kommentaarid näivad talle mõttetud – ta ka ei loe neid. Portaali juures kiidab ta selle lihtsat ülesehitust, tänu millele leiab asjad kergesti üles. Samuti toob ta positiivsena välja selle, et järjest rohkem inimesi külastab portaali. Häirib teda aga see, et inimesed ei kasuta portaali enda tegemistest kirjutamiseks, samuti praktiliselt olematu koostöö kohalike ajalehtedega.

- Kindla valdkonna esindaja

Kindla valdkonna esindajaid on erinevaid – keda huvitab portaali külastades sport, keda kultuur, keda haridus, keda noorsootöö, keda ettevõtlus jne. Otsivad nad kõike, mis nende valdkonda puutub, näiteks konkursse, tulemusi, kontaktandmeid, statuute, reglemente, juhendeid jms.

Vastaja K58 kasutab Internetti peaaegu iga päev erinevateks tegevusteks. Infot Põlvamaa kohta saab ta nii kohalikust kui üleriigilisest meediast, sealjuures külastab ta maakonnaportaali mõned korrad kuus – peamiselt info leidmiseks mõne konkreetse sündmuse või ettevõtte kohta. Kõige enam soovibki ta teavet äri- ja kolmanda sektori tegemiste kohta. Portaal on tema arvates kompaktne lehekül, kus ei ole siiski piisavalt infot ettevõtete kohta.

- Ajakirjanik

Ajakirjanik tuleb Põlvamaa portaali kindla eesmärgiga leida siit uudiseid ja neid oma väljaandes kasutada. Samuti korjavad ajakirjanikud sündmuste kalendrist välja üritusi, et teha oma tööplaan. Portaali toimetaja tähelepanekutele tuginedes on portaali uudised jõudnud ajalehtedesse Koit ja LõunaLeht, raadiosse Marta ja Eesti Raadiosse ning uudisteagentuuri BNS. Tõenäoliselt on selliseid kanaleid veelgi.

Ajakirjanik on näiteks vastaja K32, kes on sage ja mitmekülgne internetikasutaja. Tal on palju infoallikaid Põlvamaal toimuvaga kursis olemiseks. Portaali külastab ta paar korda nädalas tööalaselt, et leida värsked uudised Põlvamaal toimunu ja toimuva kohta. Kõige rohkem vaatabki ta uudistelinti ja kohalike omavalitsuste lehekülgi, keskmiselt ka sündmuste kalendrit, maakonna üldinfot, maavalitsuse veebi ja hariduse alamosa. Kommenteerimisvõimalust vastaja ei kasuta, sest tema arvates pole midagi kommenteerida ning samas pole see tegevus ka turvaline. Kõige rohkem soovib ta ametist tulenevalt teada, mis, kus ja kunas toimub. Portaali juures meeldivad talle kujundus ja kerge kasutamisevõimalus, häirib aga see, et vahel jäädakse sündmuste kajastamisega jänni. Samuti sooviks ta võimalust avaldada arvamust ja teha ettepanekuid ka anonüümselt.

- Tudeng

Tudeng on noor põlvamaalane, kes on vahepeal läinud mujale õppima ning külastab aegajalt portaali, et hoida end kursis maakonnas toimuvaga. Eriti huvitab tudengeid sündmustekalender, et selle järgi näiteks nädalavahetusel koju tulemist või sõpradega kokkusaamist planeerida.

Tudengi näitena võib esile tõsta vastaja K70, kes kasutab Interneti küll peaaegu iga päev, kuid portaali külastab suhteliselt harva. Interneti kasutamise eesmärgid on tal kõikehõlmavad. Infot Põlvamaa kohta saab ta peamiselt ajalehest Koit, samuti üleriigilisest meediast ja tuttavatelt. Põlvamaa portaali tuleb ta siis, kui otsib eelkõige infot just mõne ürituse või inimese kohta. Harva kasutajana toob ta meeldiva küljena esile portaali visuaalse poole, häirib teda pisut keerukas ülesehitus. Kuna ta portaalist uudiseid praktiliselt ei loe, ei teadnud ta ka midagi kommenteerimise võimalustest.

- Endine või eemalviibiv põlvamaalane

Ka endised ja eemalviibivad põlvamaalased hoiavad maakonnaga sidet, külastades aeg-ajalt ka Põlvamaa veebi. Sealt ootavad nad eelkõige uudiseid ja kohalike inimeste tegemisi, mõnikord ka maakonna külastamist planeerides sündmuste infot. Seejuures ei lähe endiste põlvamaalastena üldjuhul arvesse tudengid.

Väljaspool Eestit elab endine põlvamaalane K74, kes kasutab Internetti peaaegu iga päev üsna mitmekesiselt. Põlvamaa portaali käib ta lugemas harva, kuid külastamise eesmärk on olla kursis Põlvamaal toimuva uue ja huvitavaga. Samadel põhjustel kasutab ta mitmeid teisigi infoallikaid ja meediakanaleid. Portaali juures meeldib talle, et saab piisavalt vastuseid oma küsimustele, kuid teda häirib see, et mõningaid lehekülgi ei uuendata just kuigi tihti.

- Mittepõlvamaalane

Mittepõlvamaalane satub portaali lugema kas konkreetset maakonda puudutavat infot otsides või lihtsalt Internetis ringi surfates. Valdavalt ei seo teda Põlvamaaga miski ning üldiselt on tegemist ühekordse või mitteregulaarse külastusega.

Mittepõlvamaalastest vastas portaali küsitlusele K28, kes Põlvamaa kohta saab teavet vaid üleriigilisest meediast. Maakonnaveebi külastas ta tõenäoliselt esmakordselt, olles siin konkreetset infot otsimas. Meeldivana tõi ta välja portaali ülesehituse ja värvilahendused, ebameeldivaid tegureid talle külastuse käigus silma ei hakanud.

1.3. Portaali külastajate silmade läbi

Internetis mõnele leheküljele sattudes määrab esmamulje valdavalt lehekülje visuaalne pool. Põlvamaa portaali külastajate küsitluses toodi lehekülje rahulikku kujundust ja rõõmsaid värve korduvalt meeldivate teguriteks välja. Leiti, et portaali on soe ja kodune, sealsed bannerid kaunid ning puudub häiriv reklaam.

“Kujundus on kena. Hea on see, et vilkuvad (loe: silmakargavad) bännerid puuduvad. Enamustel lehtedel lõppevad uudised otsa, aga bännerid jätkuvad veel üksjagu, siis siin seda ei ole.” (vastaja K47)

Sisulise poole pealt tõsteti kõige enam esile uudiste olemasolu ja kogu portaali informatiivsust ning kiiret reageerimist maakonnas toimuvale. Enne Põlvamaa portaali loomist inimestel praktiliselt puudus võimalus maakonna uudiseid elektrooniliselt lugeda. Uudiste juures rõhutatakse nende kiirust, värskust ja operatiivsust, samuti laialdaselt kaetud temaatikat.

“Huvitav on lugeda millised külalised maakonnas käivad ja millest huvituvad. Samuti on portaali kaudu hea kursis olla maavanema tegemistega.” (vastaja K16)

“kiirus st kõik uus ja huvitav on kohe üleval” (vastaja K30)

Väga paljudele vastajatele meeldis ka see, et kogu maakonda puudutav eripalgeline teave on kättesaadav ühelt aadressilt ning seda uuendatakse pidevalt värskel infoga. Samuti on temaatilistel alamlehtedel olemas palju kontaktandmeid.

“et kõik info on korraka ühelt aadressilt praktiliselt leida” (vastaja K37)

“Kogu maakonna piires võimalik saada kätte töötavad ja õiged kontaktid nii kultuuri. spordi kui ka muudest valdkondadest (tervishoid ntk.)” (vastaja K6)

Portaali osadest said lisaks uudistelindile kiirusõnu veel sündmuste kalender, kohalike omavalitsuste alamlehed, portaali kõige uuemad osad pildigalerii ja kaardirakendus.

“Kultuurikalendri olemasolu. Kiired ja värsked uudised igast valdkonnast. Turismikaart piirkonniti.” (vastaja K6)

Külastajad tõstsid esile ka portaali head keelekasutust, neutraalsust, ülevaatlikkust, kasutajasõbralikku ja lihtsat struktuuri, oluliste asjade esiletoomist bannerite abil ning kompaktsust.

“Hea visuaalne külg, selge struktuur/ülesehitus, pildigalerii, banneritega asjade esile tõstmine ja et lehekülge pidevalt täiendatakse, info on värske” (*vastaja K1*)

“hea on saada ülevaadet kodukandi kohta” (*vastaja K38*)

“Kompaktsus, lehe lahendused on kergesti käsitletavad ja arusaadavad (kuigi võib olla on see tingitud minu isiklikust pidevast külastusest). Ei mäletagi täpselt, kas algus oli sama kerge, kui täna tundub aga leht on ka aja jooksul muutunud, paremuse poole” (*vastaja K44*)

Vastajad tõid positiivsetena välja veel sõltumatuse ametlikust maavalituse ideoloogiast, portaali peabänneril oleva teksti “Põlvamaa – rohelisem elu”, mis tegelikult on maakonna tunnuslause ning meeldiva portaali toimetaja. Samuti leidis üks vastajaist, et hea on see, et inimesed külastavad portaali järjest rohkem.

Külastajate küsitlus uuris ka portaali häirivate tegurite kohta. Kui meeldivat oskasid praktiliselt kõik vastajad välja tuua, siis ebameeldivaga jäädi sageli kimpu. Meeldivate külgede juures oli vastajatel vähem eriarvamusi, vastuste mõtted kattusid sageli. Häirivad küljed on sageli üsna individuaalsed, vaid mõnda aspekti tõi välja rohkem kui kolm vastajat.

Portaali toimetajale ootuspäraselt kritiseerisid mitmed vastajad turismilehele suunavat “Külaline”-nuppu, mis ei täida oma ülesannet ja tekitab valdavalt segadust.

“kas kõik kärsitud (turist-)inimesed suudavad "külalisena" siseneda ehk vastava lingi leida?” (*vastaja K77*)

Kriitika osaliseks sai ka Põlvamaa portaali välisturistidele suunatud osa, seejuures nii tekstiline pool kui puuduv võõrkeelne kaardirakendus. Pildigaleriile heideti ette

aegunud fotosid ja kehva kvaliteeti, samuti loodusfotode ja maakonda tervikuna tutvustava (turismi-)galerii puudumist.

“Hiljaaegu otsisin pilte Põlvast ja Põlvamaast, et näidata neid külalistele. Galeriis on küll fotod sündmustest, aga võiks olla rohkem tutvustavat pildimaterjali Põlva ja kogu maakonna kohta.” (vastaja K84)

Häirivate teguritena tõstsid vastajad esile veel aeglust, operatiivse info vähesust, kohati ajale jalgu jäämist, keerukat struktuuri, liiga kirjut värvilahendust, ametlikku parteilist iseloomu kandva organisatsiooni poliitikat, vähest koostööd ajalehtedega Koit ja LõunaLeht, puudujääke majandus- ja turismiinfos, foorumi puudumist jms.

“rohkem võiks olla infot ettevõtete kohta st polvamaa portaalist peaks saama kohe firmade kodulehekülgedele.” (vastaja K30)

“Vahel jäädakse sündmustele jalgu, sündmus ammu toimunud, kuid ei kuule kippu ega kõppu. Võiks olla võimalus avaldada arvamusi, teha ettepanekuid ja ka anonüümselt. Muidugi kui on räiged ja ropud, neid mitte läbilasta.” (vastaja K32)

“Kohati on mingi kindla info kättesaamine raske st. raske üles leida. Nt. ei ole kindel, kas seda otsida siit alateemalt või teiselt.” (vastaja K47)

“Mõningaid lehekülgi ei uuendata teistega võrreldes just väga tihti.” (vastaja K74)

Kahte vastajat häiris hoopis valdade ja inimeste tegevusetus info jagamisel Põlvamaa portaalile ja seeläbi kogu maakonnale.

“Häirib see, et inimesed võiks seda rohkem kasutada ja oma tegemistest siin kirjutada.” (vastaja K34)

2. Ülevaade Põlvamaa portaali infoedastajate intervjuudest

Intervjuusid tegin infoedastajatega, kes erinesid üksteisest nii saadetava teabe temaatika kui saatmise sageduse poolest. Kaks vastajat edastavad portaalile infot väga sageli, mitu korda nädalas. Seejuures panevad nad osa materjale ka ise portaali üles. Kuus vastajat saadavad enda hinnangul portaalile infot keskmiselt üks või kaks korda kuus. Üks vastajatest on portaali töötamise ajal infot saatnud kokku kolm korda.

Kõige rohkem saadetakse portaalile informatsiooni sündmuste kohta – see tuleb valdavalt kultuurimajadelt, kuid mõnikord ka eraisikutelt või erinevatelt organisatsioonidelt. Ka enamus intervjueeritavatest on portaali spordi- või kultuuriüritustest teavitanud. Samas on portaalile saadetava info hulgas kohalike omavalitsuste, erakondade ja harva ka ettevõtete pressiteateid, koolituste teateid, spordivõistluste juhendeid ja protokolle, turismiinfo täpsustusi-täiendusi jms.

Põhjused, miks intervjueeritavad Põlvamaa portaalile infot saadavad, saab ülevaاتlikult jaotada kolmeks: portaal on kogu maakonda hõlmav ühtne infokeskkond, mis jõuab kiirelt paljudeni; info levitamiseks kasutatakse võimalikult palju erinevaid kanaleid; info levitamine on asutusele kohustuslik.

“Järjest rohkem inimesi loevad uudiseid just internetist ja erinevatest portaalidest. Põlvamaal on selleks parim võimalus Põlvamaa portaal, kus on kajastatud kõik siinsed tähtsamad ja olulisemad teemad. Kohalikku ajalehte Koit loevad enamjaolt vanemad inimesed, nooremad peavad seda kalliks. Noored saavad infot portaalist tasuta ja palju lihtsamalt.” (vastaja I2)

Iseloomustades põlvamaalasi infoedastajatena läksid vastajate arvamused kaheks – ühed leidsid, et info edastamine portaalile toimib piisavalt hästi, teised aga arvasid, et inimesed on liiga passiivsed. Seejuures leidis üks vastaja, et pigem on probleem hoopis info otsijate vähesuses. Siiski jäi peale arvamus, et portaali võimalusi infot levitada ei kasutata piisavalt hästi ära, eriti just mõnede temade (näiteks ettevõtlus) ja piirkondade (Veriora, Orava ja Mikitamäe vallad) puhul.

“Kuna mind ennast puudutab eelkõige maakonna ettevõtlusega seonduv, siis leian, et ettevõtjad on info saatmisel väga passiivsed, et mitte öelda olematud.”
(*vastaja I5*)

Ühe põhjusena toodi välja see, et inimesed ei ole veel harjunud infot edastama ja enda tegemistest rääkima.

“Tean omadest kogemustest, et inimestele, eriti valla töötajatele ei ole info edastamine portaali kontaktisikule veel piisavalt iseenesestmõistetav. Kindlasti on nii info edastamise aktiivsus kui ka portaali lugemine kasvanud, kuid kindlasti võiks see olla veelgi suurem.” (*vastaja I4*)

Aktiivsemateks infoedastajateks peetakse üldiselt kultuuri- ja spordiinimesi, kellel on rohkem infot levitada ja kellel on ka vajadus saada näiteks oma üritustele osavõtjaid.

Nagu infoedastajate aktiivsuse määramisega, nii läksid arvamused lahku ka portaalis kajastatava info põhjalikkusega – osade arvates on kõik korras ja vajalik info olemas, teised oskasid välja tuua puudujääke.

“Ei tea. Kohalikud uudised on kajastatud ja see ongi oluline.” (*vastaja I7*)

Intervjueeritavad tunnevad portaali juures puudust spordi-, majandus- ja vallavalitsuste uudistest, samuti leiti, et kultuurisündmuseid ei ole piisavalt kalendris ette teada. Üks vastaja meenutas, et oli kuulnud kellegi kaebust autoteeninduspunktide puuduva info kohta ning üks tahaks rohkem teada maakonna kultuurikollektiivide kohta. Üldiselt tonaalsuselt sarnanesid intervjueeritavate vastused portaali kasutajate küsitluse vastustega.

Selleks, kuidas portaalile infoedastajaid juurde saada, oli intervjueeritavatel mitmeid ideid. Kõige rohkem soovitati portaali olemasolu ja võimalusi laiemalt tutvustada, korraldada vastavaid infopäevi nii portaali olemasolevatele kontaktisikutele kui uute leidmiseks jms.

“Peab pidevalt teavitama kohapeal olevaid organisatsioonide esindajaid, et selline portaal on olemas ja mis võimalused siin on. Ühest-kahest meilist ei piisa, et esindajatele meelde jääda. Tuleb pidevalt, kuid viisakalt ennast reklaamida. Kindlasti toimivad kõige paremini infopäevad. Kui kusagil piirkonnas on olemas kontaktid organisatsioonide esindajatega, siis ükskord kutsuda inimesed kokku, tutvustada portaali võimalusi ja tähtsust. Reklaamis toimib kõige paremini otsene kontakt.” (vastaja I2)

Samuti soovitati kaasata portaali tutvustamisse arvutiõpetajaid ja külaliidreid.

“Informeerimiseks ja julgustamiseks võiks kasutada “omi” inimesi küladest. Näiteks mõni küla aktiivsem inimene julgustab teisi külainimesi infot edastama. Positiivse kogemuse puhul on inimesed edaspidi julgemad. Laiem infoedastajate ring on aga vajalik selleks, et vähendada niinimetatud kogukonna vedurite koormust, sest üldjuhul on nad suhteliselt hõivatud.” (vastaja I8)

3. Ülevaade Põlvamaa portaali mittekasutajate küsitlusest

Portaali mittekasutajate küsitlusele vastas kaksteist inimest, neist neli mehed ja kaheksa naised. Neist üks oli noorem kui 15, üks vanuses 50-64, kaks vanuses 25-34 ning neli vastajat vanuses 15-24 ja 35-49 aastat. Keskharidus oli kolmel vastajal, kaks alles omandasid seda. Kesk-eri haridusega oli kaks vastajat. Kõrgharidus oli kolmel vastajal ning seda omandas kaks vastajat. Vastajaist üks oli endine põlvamaalane ning ülejäänud elasid maakonna külades, vallakeskustes ja linnades.

Põlvamaaga seoses vajavad vastajad eelkõige ürituste infot, samuti huvitatakse uudistest, noorte temaatikast, ettevõtetest, põllumajandusest, ühiskondlikust ja poliitilisest teabest ning maakonna asutuste telefoninumbritest. Portaali mittekasutajad saavad kõige rohkem infot maakonna kohta ajalehest Koit ning oma valla või linna lehest. Üleriigilisi ajalehti ja oma tuttavaid peab olulisteks viis vastajat, ülejäänud

allikaid mainitakse vähem. Enamus vastajaist oli oma infosaamisega rahul, vaid kaks pidasid seda praegu ebapiisavaks.

Internetti kasutavad kõik küsitletud sageli – kas peaaegu iga päev või siis paar korda nädalas. Kõige rohkem kasutatakse Internetti panga kasutamiseks ja uudiste lugemiseks, samuti suhtlemiseks ja info otsimiseks. Interneti vahendusel mängib mängu kolm vastajat, internetipoode külastab ja teleprogramme vaatab kaks ning raadiot kuulab Internetis üks vastaja.

Põlvamaa portaalist ei olnud kunagi kuulnud üks vastaja, gümnaasiumis õppiv noormees. Portaali ei olnud külastanud ka üks gümnaasiumis õppiv neiu ja üks noor naine, kes portaali olemasolust siiski teadlikud olid. Portaali ei ole vastajad külastanud kas seetõttu, et neil ei ole olnud vajadust või nad lihtsalt ei teadnud sellest. Ülejäänud üheksa vastajat olid portaalist kuulnud ja seda ka ise külastanud.

“Noo, kuulnud olen, kuid eriline fänn ei ole, et igapäev uusi uudiseid sealt loen. Tean, et seal kirjutatakse üldiselt uudiseid toimuvast.” (*vastaja M4*)

Külastamise põhjustena toodi välja uudishimu ja sõprade soovitusi, konkreetset infootsingut teadmisega, et portaalist leiab vastuse, soovi saada asjast ja võimalustest ülevaade ning sündmuste infot.

“Olen väga põgusalt tutvunud lihtsalt uudishimust. Sõbrad on soovitanud.” (*vastaja M2*)

Kõik vastajad arvasid, et edaspidi külastavad nad Põlvamaa portaali. See mõte oli ka neil, kes varem ei olnud portaaliga tutvunud – küsitlus tekitas neis huvi. Vastajad arvasid, et portaal saab neile pakkuda infot nii sündmuste kohta kui kursisolekut maakonnas toimuvaga.

“Võibolla, kes seda teab. Ma arvan, et kui info puudus on siis ma ikka külastan.” (*vastaja M4*)

Võrreldes portaali kasutajate tüpoloogiaga esinesid mittekasutajate hulgas viis eespool välja toodud kasutajatüüpi. Ajakirjanikke ja mittepõlvamaalasi ei pidanud ma vajalikuks küsitleda. Olen oma töökohal märganud, et ajakirjanikud kasutavad portaali piisavalt, ning portaal on suunaga Põlva maakonna inimestele ja mittepõlvamaalased satuvad seda külastama enamasti konkreetse eesmärgiga. Portaali mittekasutavaid ametnikke ei õnnestunud mul aga küsitluse tarbeks leida.

4. Ettepanekud portaali arendamiseks

Lähtudes tehtud küsitlustes ja intervjuudes otseselt tehtud ettepanekutest portaali muutmiseks (vt lisad 5-7) ja kaudselt vastustest välja tulnud probleemidest esitatakse järgnevalt mõned olulisemad ideed Põlvamaa portaali muutmiseks ja täiendamiseks.

- Kuna järjest enam inimesi huvitub portaali pildigaleriist, tuleks seda senisest tõhusamini töös hoida, samuti kaasata külastajaid oma pilte saatma üritustest ja erinevatest piirkondadest, lisada kommenteerimisvõimalus jms.
- Võita juurde püsikasutajaid harva infot otsivate veebikülastajate hulgast, selleks tuleb inimesi portaalist laiemalt teavitada – üritustel, meedias jne, samuti paluda raadio Martal portaali uudiseid tsiteerides mainida Põlvamaa portaali infoallikana.
- Laiendada kontaktisikute võrgustikku ja kajastatavaid piirkondi/teemasid: teha rohkem selgitustööd, mille jaoks on hea portaalis oma teavet levitada (näiteks infopäevadel), samuti luua portaali spetsiaalne lehekülg, kus on kirjas näiteks see, kuidas saab portaalile kaastööd saata, mida portaalist leiab, kellele arvamust ja ettepanekuid portaali kohta avaldada jne.
- Luua foorum põlvamaalastele. Probleem võib selle juures olla siiski inimeste leidmises, kes arvaksid ja kirjutaksid, kuna suurem osa rahvast on kas hõivatud millegi muuga (pole aega foorumis osalemiseks) või lihtsalt ei taha oma arvamust avaldada.

- Vaadata koos vastava valdkonna spetsialistidega läbi portaali temaatilised alamlehed – kas kõik info on õiges kohas, mida juurde, mida ära võtta, ristviitamine jms.
- Kaasata turismi valdkonna inimesi turismilehekülgede uuendamisse, seda enam, et praegu on loomusel turismiettevõtjate foorum – selle kaudu saaks ka jõudsalt arutada, kuidas ühiselt rohkem teavitustöö ja maakonna reklaamiga turismi osas tegeleda.
- Tõhustada koostööd ajalehtedega Koit ja LõunaLeht, muuta see kahepoolseks (praegu on koostöö pigem lehtede kasuks). Kuna Koidul pole oma veebiarhiivi, saab portaal pakkuda neile võimaluse panna vähemalt suuremad-olulisemad tööd üles.
- Ettevõtlus Põlvamaal areneb jõudsalt, kuid portaal seda kajastada ei suuda, kuna puudub informatsioon. Seetõttu on vajalik tutvustada ettevõtjatele portaali kui tasuta turunduskanalit ja mainekujundusvahendit kohalike inimeste hulgas.
- Muuta portaal koolilaste hulgas populaarsemaks – pakkuda kaastöö (nii kirjalik kui pildiline) ja meediakoolituse võimalust, et noori huvitav temaatika oleks rohkem kaetud. Seda tuleb vastavate aineõpetajatega arutada ja pakkuda neile see välja.
- Põlvamaa portaalil on tudengitele kindlasti ka üsna suur mainekujunduslik mõju. See pilt, mis neile portaali lugedes maakonnast jääb, on määrava tähtsusega – kuna Põlva maakonna ajaleht oma koduleheküljel uudiseid ei avalda, on portaal tudengile kõige kättesaadavam meediakanal Põlvamaaga seoses. Seega peaks portaal ka tudengite hulgas suuremat tähtsust leidma, kasvõi näiteks sündmuste kalendri abil.
- Korraldada rohkem küsitlusi, et kasutajate arvamust teada saada.

VI Järeldused ja diskussioon

Põlvamaa portaali juures saab vastavalt läbi viidud küsitlusele välja tuua kaheksa erinevat tüüpi külastajaid: üldhuvidega kodanik, mitmekesiste huvidega külastaja, ametnik, kindla valdkonna esindaja, ajakirjanik, tudeng, endine või eemalviibiv põlvamaalane ja mittepõlvamaalane. Lisaks neile esinevad veel mitmed n-ö vahetüübid või mitut tüüpi esindavad kasutajad.

Mitmekesiste huvidega külastajad on portaali jaoks kõige tänuväärsem sihtgrupp, kes kasutab suurt osa pakutavast. Portaali seisukohalt võib lähiaja arengutes kõige prioriteetsemaks pidada aga üldhuvidega kodanikke ja kindla valdkonna esindajaid, kellele tuleks portaali võimalusi rohkem tutvustada ja kelle tegevusi seeläbi portaali juures laiendada.

Eelduspäraselt on Põlvamaa portaali kõige kasutatavamad osad uudistelint ja sündmuste kalender – nii sai planeeritud ka portaali loomisel. Arvestades maakonna uudiste vähesust veebis enne portaali avamist on näha, et selle loomisel täideti tühi auk. Palju positiivset vastukaja on saanud ka portaali juurde integreeritud pildigalerii, mida võiks kirjeldada suisa maakonna pildilise kroonikana. Samuti on portaal usaldusväärseks allikaks maakonna asutuste kontaktandmete jaoks.

Põlvamaa portaali kasutavad infoedastuskanalina erinevate valdkondade esindajad, peamiselt on tegemist kultuuri- ja spordiürituste korraldajatega. Aktiivsemate infoedastajate hulgas on ka mõned kohalike omavalitsuste töötajad, MTÜ-de ja erakondade esindajad ning paar ettevõtjat. Portaali kasutajad tunnevad puudust siiski just majandusalastest uudistest, samuti jääb vajaka mitme valla kajastamisest just kohalike, külatasandil uudiste kaudu. Pisut puudliku infoedastuse juures saab paralleelsele tõmmata Tampere kogukondadega, kus inimesed võtsid uudise uuest loodavast veebikeskkonnast vastu positiivselt, kuid passiivselt – lootes, et teised nende eest kõik ära teevad. Tamperes lahenes asi kogukonnaliidrite suurema kaasamisega tööprotsessi, mida ka üks minu intervjuueeritustest Põlvamaa portaali juures kasutada soovitas.

Tampere veebikogukondades suutis nende endi keskelt pärit arvutialaste teadmistega inimene kaaskodanikke tunduvalt paremini aktiveerida. Palju oleneb ka Põlvamaa portaalis valdade kajastamine sealsetest kontaktisikutest – kui ta (sageli vallavanema käskkirjaga määratud vallaametnik) on ise aktiivsem infot koguma ja edastama, siis jagavad ka selle piirkonna inimesed teavet meelsamini. Põlvamaal on portaali kontaktisikutele korraldatud koolitusi nii meediavaldkonnas kui konkreetselt portaali haldamisega seotult. Kõikidele põlvamaalastele pakkus SA Põlvamaa Arenduskeskus 2007. aasta sügisel tasuta lühiseminari meediasuhtlusest, kuid paraku jõudis sellele vaid kolm inimest. Ilmselt näitab see ühelt poolt põlvamaalaste vähest huvi meediatemaatika vastu, kuid teisalt ka nende hõivatust muude tegemistega.

Minu vestlusest Järvamaa infoportaali toimetaja Anu Ansbergiga tuli välja, et Järva portaalil on oma nõukoda, mis ühiselt tekkinud probleeme arutab ja lahendab. Põlvamaal sellist üksust ei ole, kuid seda saaks asendada näiteks valdade kontaktisikute regulaarsete kokkusaamistega – on ju portaali näol tegemist kohalike omavalitsuste ühisprojektiga. Taoline grupp tegutseb edukalt ka ühe Tampere veebikogukonna juures.

Wellman ja Gulia (2001) leiavad, et paljud inimesed tulevad Internetti just seltskonda otsima. See tuleb välja ka portaali kasutajate küsitlusest, kus heideti ette omavahelise suhtlemisvõimaluse puudumist. Seega võiks foorumi loomine aidata kaasa portaali kasutajate aktiivsusele ja kasvule.

Kasutajad on Põlvamaa portaaliga suhteliselt rahul, kuigi nagu üks küsitlusele vastaja ütles – alati saab paremini. Portaalilt ootavad põlvamaalased üha rohkem uudiseid, mis kajastaksid kõikides piirkondades toimuvat, täielikumat ja pikemat perioodi kajastavat sündmuste kalendrit, aktuaalset ja õiget staatilist teavet jms. Mitmed kasutajad leiavad, et infoedastusse peaks kaasama rohkem inimesi. Selle juures olen portaali toimetajana märganud nn lumepalliefekti – kui mõne organisatsiooni või asutuse uudis on olnud portaali avauudiseks, hakkab sellest allikast üldiselt ka rohkem infot tulema. Sama kehtib olukorra koha, kus kellegi fotod on olnud illustreerimas uudiseid või vaatamiseks välja pandud pildigaleriisse.

Portaali mittekasutajate küsitlus praeguses vormis ei toonud just väga palju selgust, sest pooled end mittekasutajatena defineerinud inimestest olid siiski pigem harvad kasutajad. Neid, kes kordagi ei olnud portaali sattunud, oli vaid kolm. Seetõttu oleks mõttekas korraldada uus ja mahukam mittekasutajate küsitlus. Sellele vaatamata saab välja tuua portaali mittekasutamise põhjused: portaali olemasolust ei olda teadlik või ei ole seni olnud vajadust portaali külastada. Mittekasutajate küsitlusele vastasid mitmed inimesed, kes on portaali siiski mõnikord harva kasutanud, näiteks mingi konkreetse informatsiooni otsimiseks.

Inimestele meeldib sageli oma arvamust avaldada, ja seda pigem anonüümselt. Paljudele Põlvamaa portaali kasutajatele meeldiks, kui oleks olemas foorum, kus erinevaid teemasid tõstatada. Foorumis saaks lisaks vestlusele ja arvamuse avaldamisele tekitada ka kuulutustenegro, mille loomist on mõned portaali külastajad mulle isiklikus kirjavahetuses või vestluse käigus soovitanud.

Arvamusi saab avaldada ka taolistes küsitlustes, nagu ma oma bakalaureusetöö jaoks läbi viisin. Üks infoedastaja soovitas kasutajate küsitlusi edaspidigi korraldada, sest nii, nagu muutub portaal, muutuvad ka kasutajate soovid ja mõtted.

Suuremat tähelepanu nõuab uuringust välja tulnud fakt, et koolinoored kasutavad Põlvamaa portaali harva või mitte üldse. Kuigi õpilased on mitmekülgsed internetikasutajad, ei paku portaal konkreetselt noortele suunatud tegevusi. Beljajev (2006) nimetab õpilaste hulgas kõige populaarsema tegevusena Internetis meilivahetust, samuti failide allalaadimist, otsingumootorite kasutamist, jututubades ja foorumites suhtlemist, piltide üleslaadimist ning kommentaaride lisamist ja lugemist. Tunduvalt vähem kasutavad noored selliseid võimalusi nagu blogi pidamine, kodulehekülje haldamine või omaloomingu üleslaadimine. Beljajeva tööst selgub ka, et õpilased tunnevad Internetis huvi vaid nende jaoks põnevate valdkondade vastu ning esiplaanil on suhtlemine. Kuna Põlvamaa portaalist ei ole kavas siiski noortepärast suhtluskeskkonda teha, vaid pakkuda asjakohast ja värsket informatsiooni, siis saaks noori portaali kasutama kutsuda just läbi nende endi kaasamise sisu loomisesse.

Nii nagu noorte puhul, on portaalis vähe kajastatud ka ettevõtlustemaatika. Põlvamaal on ülekaalus väikeettevõtted, millel tõenäoliselt ei pruugi jätkuda inimressurssi ega ka soovi meediatööks. Arvatavasti ei pea nad meediat turunduskanalina kuigi oluliseks. Tõenäoliselt saab olukorda leevendada just isiklike kontaktide loomise kaudu ja portaali aktiivsemalt reklaamides.

Kokkuvõtlikult võib väita, et Põlvamaa infoportaal on ennast tõestanud, omades kindlat kohta infoühiskonnas uue meedia kanalina ning pakkudes põlvamaalastele osalemisvõimalust ja interaktiivsust. See aga ei tähenda, et portaal on lõplikult valmis. Portaal ootab hoopis edasiarendamist, et oma funktsioone paremini täita. Enim tuleks tähelepanu pöörata temaatika laiendamisele, samuti peaks rohkem tutvustama Põlvamaa portaali erinevaid võimalusi.

Kuna käesolev uurimus ei hõlmanud üldse turismilehekülgi, tuleks nende analüüsimine ja sihtgrupiküsitlused samuti läbi viia, et teada, mis suunas turismiveebi edasi arendada. Portaalil kajastatava temaatika paremaks tasakaalustamiseks oleks mõttekas läbi viia ka kontentanalüüs viimaste kuude uudiste põhjal.

Kokkuvõte

Bakalaureusetöö “Maakondliku internetiportaali auditoorium www.polvamaa.ee näitel” eesmärk on kaardistada Põlvamaa portaali kasutajad ja nende eelistused, et selle põhjal portaali sihtrühmadele sobivamaks kujundada ja edukamalt arendada.

Samuti soovin leida vastuseid küsimusele, miks põlvamaalane oma kodumaakonna infoportaali ei kasuta. Töötan Põlvamaa portaali toimetajana, seega saan uuringu tulemusi loodetavasti edukalt oma igapäevatoos rakendada.

Erinevalt raadiost, televisioonist ja trükimeediast on Internet kommunikatsioonikanaliks, mida saab iseloomustada kui “paljudelt paljudele” meediumit – selle kaudu saab teoreetiliselt iga inimene oma teabega jõuda väga suure sihtrühmani.

Interneti arengu ja levikuga on tekkinud vajadus avaldada väga palju informatsioon just veebis, nii on toimunud ka maakonnad. Seejuures on väga oluline interaktiivsuse aspekt – kodulehekülgedel ei piisa enam pelgalt maavalitsuse telefoninumbritest, maakonna elanike arvust ja paarist kaunist fotost. Uudisteportaalide loomine on mõjutanud maakondi oma veebikodu muutma aktiivseks ja värskeks infoportaaliks, mille sisule ja tegutsemisele aitavad kaasa kõik selle vastu huvi tundvad inimesed.

Selleks, et info portaali kaudu paljudeni jõuaks, tuleb see esmalt panna sellisesse vormi, millist lugejad nõuavad. Selle kontrollimiseks ja portaali muutmiseks põlvamaalastele atraktiivsemaks viisin tänavu kevadel läbi portaali kasutajate uuringud, mille raames küsitlesin 85 portaali külastajat ja intervjuerisin üheksat korrespondenti. Samuti küsitlesin kahteist portaali mittekasutajat, et saada aimu portaali mitte- või üliharva kasutamise põhjustest ning püüda neid vähendada.

Need uuringud näitasid, et sihtrühmadeni, keda peeti portaali loomisel silmas, on ka tegelikkuses jõutud ning üldiselt ollakse maakonnaportaaliga rahul. Enamasti käivad põlvamaalased portaalist lugemas uudiseid ja tutvumas sündmuste kalendriga, olulisel kohal on ka pildigalerii ja adekvaatne kontaktinfo maakonna asutuste kohta.

Uuringust tulid välja mitmed kitsaskohad lugejate ja infoedastajate leidmisel. Eelkõige seisneb see just osade põlvamaalaste teadmatuses portaalist ja selle võimalustest ning nõ tasuta reklaami vähesest tähtsustamisest. Probleem on ka majandus- ja noortetemaatika väike kajastamine ning nende sihtrühmade vähene huvi portaali vastu.

Bakalaureusetöös pakun Põlvamaa portaali muutmiseks ja täiendamiseks välja 11 ideed, mis võtavad kokku küsitlustes ja intervjuudes otseselt tehtud ettepanekud või kaudselt välja tulnud probleemid.

Summary

The purpose of the Bachelor thesis „Auditorium of a county Internet portal based on the example of www.polvamaa.ee” is to chart the users of the portal and their references with the aim to make the portal more useful and successful according to the needs of users.

I also want to find answers to question why a habitant of Põlvamaa does not use the information portal of his home-county. I work as an editor of information portal of Põlvamaa, so I can hopefully use the results of my research in my stock in trade.

Development and spread of Internet has lead to a necessity to publicize a lot of information in web and that is what the counties have also done. Creating the newsportal has influenced the counties to turn their Internet home to active and fresh information portal, and all the people who are interested can help to make it more content-rich.

To guarantee the wide spread of information through portal, it first must be put to a form that users accept. To find out that and also to find out how to make the portal more attractive to the people of Põlvamaa, I carried out a survey about the users of portal. The survey included questionnaires of 85 portal visitors and 9 interviews with correspondents. I also questioned 12 non-users of portal to find out the reasons of not using or using very seldom in order to increase the usage of the portal.

Due to the survey several difficulties appeared according to finding readers and information carriers. Beforehand it stands as a lack of information about the portal and its possibilities, but also not paying enough attention to so called free advertiseing. Problems arise also from scant reflecting of topics of economy and youth, that leads to little interest about the portal from these target groups.

In my bachelor research I offer 11 main ideas to change and amend the information portal of Põlvamaa. Those ideas abbreviate the suggestions made directly and problems arisen indirectly out of survey.

Kasutatud kirjandus

Beljajev, K. (2006). Koolinoored autorina internetikeskkonnas. Käsikirjaline bakalaureusetöö. Tartu: Tartu Ülikooli Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond

Castells, M. (1996). The Rise of the Network Society. Malden MA, Oxford: Blackwell

Castells, M. (2003). Informatsioonism ja võrguühiskond. Himanen, Pekka. Häkkerieetika ja informatsioonijastu vaim. Tallinn: Kunst

Crawford, S. (1983). The Origin and Development of a Concept: The Information Society. Bulletin of the Medieval Library Association, 71 (4), oktoober 1983, 380-384

December, J. (2005). The World Wide Web Unleashed. Bucy, E. P. (toim.). Living in the Information Age: A New Media Reader. Belmont: Wadsworth Thomson Learning

Dodge, M. & R. Kitchin (2001). Mapping Cyberspace. London, New York: Routledge

Eco, U. (1997). Reis hüperreaalsusse. Tallinn: Vagabund

Eesti infoühiskonna arengukava 2013 (2006). <http://www.mkm.ee/failid/AK21nov.rtf>, vaadatud 17.04.2007

Heinonen, A. (1999). Journalism in the Age of the Net. Tampere: Tampere University Press

Kalmus, V. (2006). Standardiseeritud kontentanalüüsi kokkuvõtteks. Loengu slaidiesitlus. http://www.jrnl.ut.ee/MKUM/tekstianalyys/Stats_loengud_ja_juhendid/Kvalitatiivne_sisuanalyys.ppt, vaadatud 24.04.2007

Katz, J. (1997). The Digital Citizen. Wired News, 5.12. http://www.wired.com/wired/archive/5.12/netizen_pr.html, vaadatud 14.05.2007

Kivioja, K. (2006). Põlvamaa portaali kirjutab Põlvamaa tegemistest. Põlvamaa Edulood 2006, 21. detsember

Kollock, P. (2001). The Economies of Online Cooperation: Gifts and Public Goods in Cyberspace. Smith, M. A. & Kollock, P. (toim.) Communities in Cyberspace. London, New York: Routledge

Kurm, T. (2006). Maakondlikud infoportaalid. Käsikirjaline seminaritöö. Viljandi: Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia

Marsen, S. (2006). Communication Studies. Hampshire, New York: Palgrave Macmillan

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (MKM) (2007). Eesti tõusis infotehnoloogiamaaade pingereas 20. kohale. Pressiteade 28.03.2007 kodulehel <http://www.mkm.ee/index.php?id=273959>, vaadatud 30.03.2007

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (MKM) (2006). 58% Eesti elanikkonnast kasutab interneti. Pressiteade 06.06.2006 kodulehel <http://www.mkm.ee/index.php?id=11685>, vaadatud 06.04.2007

McQuail, D. (2003). McQuaili massikommunikatsiooni teooria. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus

Neti kataloog http://www.neti.ee/cgi-bin/teema/INFO_JA_MEEDIA/Portaalid/, vaadatud 29.01.2007

Neti kataloog http://www.neti.ee/cgi-bin/teema/RIIK_JA_YHISKOND/Regioonid/Maakonnad/, vaadatud 29.01.2007

Pavlik, J. & McIntosh, S. (2005). Convergence and Its Consequences. Bucy, E. P. (toim.). Living in the Information Age: A New Media Reader. Belmont: Wadsworth Thomson Learning

Pihlau, J. (2001). Interneti teatmik. Tallinn: Külim

Stieglitz, J. (1999). Public Policy for a Knowledge. www.worldbank.org/html/exdr/extme/knowledge-economy.pdf, vaadatud 18.03.2007

Smith, M. K. (2001). Community. Encyclopedia of Informal Education. <http://www.infed.org/community/community.htm>, vaadatud 14.05.2007

Thurston, T. (2001). Building Social Networks with Computer Networks. A New Deal for Teaching and Learning. The History Teacher 2001, Volume 34/2. <http://newdeal.feri.org/aha/aha.htm>, vaadatud 29.01.2007

Tooming, R. (2006). 200 000 leibkonda on internetis. Postimees, 25. mai

Unas, K. (2005). Eesti internetiportaali infoallikana. Käsikirjaline diplomitöö. Tallinna Ülikool, sotsiaalteaduskond, infoteaduste osakond. Tallinn: Tallinna Ülikool

Uverskaja, E. (2004). Portaali funktsioonid ja selle loomise lähtekohad. Ettekanne raamatukogude suveseminaril. http://www.nlib.ee/html/rkogud/suveseminar/sem04/9-Elviine_Uverskaja%20Pedase%202004.ppt, vaadatud 29.01.2007

Vallner, U. (2007). Infoühiskond on uus ühiskond. <http://www.lepe.ee/vvfiles/f/f88702d9f8f9f89ad783470903bc6112.msword>, vaadatud 17.03.2007

Vengerfeldt, P. ja P. Runnel (2004). Uus meedia Eestis. Vihalemm, P. (toim.) Meediasüsteem ja meediakasutus Eestis 1965-2004. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.

Viik, L. (2006). To E or not to E? Ettekanne TÜ Arvutiteaduse Instituudis 18.10.2006

Wellman, B. & M. Gulia (2001). Net Surfers Don't Ride Alone: Virtual Communities as Communities. Smith, M. A. & Kollock, P. (toim.) Communities in Cyberspace. London, New York: Routledge

Wikipedia (2007a). Portaal. <http://et.wikipedia.org/wiki/Portaal>, vaadatud 15.01.2007

Wikipedia (2007b). Web portal. http://en.wikipedia.org/wiki/Web_portal, vaadatud 15.01.2007

Lisad

Lisa 1. Küsitlus portaali kasutajatele

Austatud polvamaa.ee külastaja!

Palun Teil vastata käesolevale ankeedile ning olla seega osaline uurimuses, millest valmib bakalaureusetöö Tartu Ülikooli ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakonnas. Küsitluse eesmärgiks on saada ülevaade Põlvamaa portaali kasutajatest – nende meediakasutusest üldisemalt ning arvamustest polvamaa.ee kohta. Küsitluse tulemused aitavad ühtlasi saada ideid, kuidas arendada Põlvamaa infoportaali lugejatele huvitavamaks ja kasulikumaks.

Ankeedis esineb nii selliseid küsimusi, millele on juba eelnevalt välja pakutud vastusevariandid, kui ka neid, kus saate ise sobiva vastuse kirjutada. Ankeedi lõpus on küsimused Teie demograafiliste andmete kohta - neid on vaja statistika tegemiseks.

Palun Teil vastata kõikidele tärniga tähistatud küsimustele, vastasel juhul ei saada arvuti mulle Teie vastuseid. Palun, et oleksite ankeedi täitmisel aus ja täpne – sellest sõltuvad uurimistöö tulemused. Küsimustiku vastused on täiesti anonüümsed ja neid kasutatakse ainult uurimuse eesmärkidel.

Kõik küsimused ja kommentaarid on oodatud telefonil 524 8325 või e-posti teel kylli@polvamaa.ee.

Külli Kivioja, polvamaa.ee toimetaja

1. Kui sageli kasutate Internetti?

- peaaegu iga päev
- 1-2 korda nädalas
- mõned korrad kuus
- harvem

2. Mis eesmärgil kasutate Internetti?

- tööalane info otsimine
- eraeluline info otsimine
- tööalane suhtlemine
- eraeluline suhtlemine
- uudiste lugemine
- internetipanga kasutamine
- internetipoodide külastamine
- mängude mängimine
- raadio kuulamine
- teleprogrammide vaatamine
- juhuslik surfamine
- muu

3. Millisest allikast saate peamiselt infot Põlvamaal toimuva kohta?

- ajaleht Koit
- raadio Marta
- www.polvamaa.ee
- ajaleht LõunaLeht
- oma valla/linna leht
- oma valla/linna veebileht
- üleriigilised ajalehed
- üleriigilised raadiod
- tuttavad
- muu

4. Kui sageli külastate Põlvamaa infoportaali www.polvamaa.ee?

- peaaegu iga päev
- 1-2 korda nädalas
- mõned korrad kuus
- harvem

5. Millisel eesmärgil külastate polvamaa.ee-d?

6. Kui sageli külastate polvamaa.ee järgmisi osi (vastuseks märkige üks järgmistest numbritest: 1 – mitte üldse, 2 – harva, 3 – keskmiselt, 4 – enamasti, 5 – pidevalt):

- Uudised
- Sündmuste kalender
- Maakonna üldinfo
- Spordiinfo
- Kultuurileheküljed
- Haridusleheküljed
- Maavalitsuse info
- KOV info
- Turismiinfo
- Pildigalerii
- Kaardirakendus

7. Kas kasutate polvamaa.ee-s kommenteerimise võimalusi?

- Ei
- Jah

8. Miks?

9. Millist infot Põlvamaaga seoses vajate kõige rohkem?

10. Mis Teile polvamaa.ee juures meeldib?

11. Mis Teid polvamaa.ee juures häirib?

12. Sugu

- naine
- mees

13. Vanus

- alla 15
- 15-24
- 25-34
- 35-49
- 50-64
- 65 ja rohkem

14. Elukoht:

- küla Põlvamaal
- vallakeskus Põlvamaal
- linn Põlvamaal
- väljaspool Põlvamaad
- väljaspool Eestit

15. Haridus:

- alg- või põhiharidus
- alg- või põhiharidus omandamisel
- kesk- või gümnaasiumiharidus
- kesk- või gümnaasiumiharidus omandamisel
- kesk-eri haridus
- kõrgharidus
- kõrgharidus omandamisel

16. Kui elate väljaspool Põlvamaad, siis kuidas olete maakonnaga seotud?

- elasin varem Põlvamaal
- töötan/töötasin Põlvamaal
- tuttavad/sugulased elavad Põlvamaal
- muu

AITÄH!

Lisa 2. Küsimused portaali infoedastajatele

1. Kui sageli edastate Põlvamaa portaalile infot?
2. Mis laadi infot Te Põlvamaa portaalile edastate?
3. Miks Te Põlvamaa portaalile infot edastate?
4. Kas Teie arvates on põlvamaalased info edastamisel maakonnaportaalile piisavalt aktiivsed või jääb midagi puudu?
5. Millisest infost tunnete Põlvamaa portaali juures kõige rohkem puudust?
6. Mida võiks Teie arvates teha selleks, et rohkem inimesi Põlvamaa portaalile info edastamisse kaasata?
7. Kas soovite veel antud teema juurde midagi lisada?

Lisa 3. Küsitlus portaali mittekasutajatele

Hea vastaja!

Palun Teil vastata käesolevale ankeedile ning olla seega osaline uurimuses, millest valmib bakalaureusetöö Tartu Ülikooli ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakonnas. Küsitluse eesmärgiks on saada väike ülevaade põlvamaalastest, kes maakonna portaali www.polvamaa.ee üldiselt ei kasuta – nende meediakasutusest üldisemalt, portaali mittekasutamise põhjustest ning ettepanekutest. Küsitluse tulemused aitavad ühtlasi saada ideid, kuidas arendada Põlvamaa infoportaali lugejatele huvitavamaks ja kasulikumaks.

Ankeedis esineb nii selliseid küsimusi, millele on juba eelnevalt välja pakutud vastusevariandid, kui ka neid, kus saate ise sobiva vastuse kirjutada. Ankeedi lõpus on küsimused Teie demograafiliste andmete kohta - neid on vaja statistika tegemiseks.

Küsimustiku vastused on täiesti anonüümsed ja neid kasutatakse ainult uurimuse eesmärkidel.

Kõik küsimused ja kommentaarid on oodatud telefonil 524 8325 või e-posti teel kylli@polvamaa.ee.

Külli Kivioja, polvamaa.ee toimetaja

1. Kui sageli kasutate Internetti?

- peaaegu iga päev
- 1-2 korda nädalas
- mõned korrad kuus
- harvem

2. Mis eesmärgil kasutate Internetti (võib valida mitu sobivat varianti)?

- tööalane info otsimine

- eraeluline info otsimine
- tööalane suhtlemine
- eraeluline suhtlemine
- uudiste lugemine
- internetipanga kasutamine
- internetipoodide külastamine
- mängude mängimine
- raadio kuulamine
- teleprogrammide vaatamine
- juhuslik surfamine
- muu

3. Millisest allikast saate peamiselt infot Põlvamaal toimuva kohta?

- ajaleht Koit
- raadio Marta
- ajaleht LõunaLeht
- oma valla/linna leht
- oma valla/linna veebileht
- üleriigilised ajalehed
- üleriigilised raadiod
- tuttavad
- muu

4. Millist infot seoses Põlvamaaga soovite kõige rohkem?

5. Kas teil on Põlvamaal toimuva kohta piisavalt infot?

6. Kui ei, siis millisest infost tunnete enam puudust?

7. Kas olete kuulnud Põlvamaa internetiportaalist? Mida Te sellest kuulnud olete?

8. Kas olete portaaliga tutvunud?

9. Miks?

10. Kas kavatsete tulevikus Põlvamaa portaali külastada?

11. Miks?

Vastaja demograafilised andmed:

Sugu:

- Naine
- Mees

Vanus:

- alla 15
- 15-24
- 25-34
- 35-49
- 50-64
- 65 ja rohkem

Haridus:

- alg- või põhiharidus
- alg- või põhiharidus omandamisel
- kesk- või gümnaasiumiharidus
- kesk- või gümnaasiumiharidus omandamisel
- kesk-eri haridus
- kõrgharidus
- kõrgharidus omandamisel

Elukoht:

- küla Põlvamaal
- vallakeskus Põlvamaal
- linn Põlvamaal

- väljaspool Põlvamaad
- väljaspool Eestit

Kui elate väljaspool Põlvamaad, siis kuidas olete maakonnaga seotud?

- elasin varem Põlvamaal
- töötan/töötasin Põlvamaal
- tuttavad/sugulased elavad Põlvamaal

AITÄH!

Lisa 4. Portaali infoedastajatega läbi viidud intervjuude transkriptsioonid

Intervjuu 1

Vastaja I1: Ingrid Muuga, Põlva Maakonna Spordiliidu peasekretär

Intervjuu läbiviimise aeg: 30.04.2007

Kui sageli Sa edastad Põlvamaa portaalile infot?

Peaaegu iga päev, vastavalt olukorrale.

Mis laadi infot Sa portaalile saadad?

Spordi ja liikumisharrastusega seonduvat infot – see on info võistluste toimumisest, juhendid, protokollid, teated koolitustest, koosolekutest ja muust.

Miks Sa Põlvamaa portaali infoedastamiseks kasutad?

Selleks, et kogu maakonda puudutav info oleks kättesaadav ühest infokeskkonnast – seda oleks lihtne kasutada nii oma inimesel kui ka lihtsalt infokeskkonnas surfajal. Portaal ongi oma valdkonna info kiire edastamise võimalus.

Kas Sinu arvates on põlvamaalased info edastamisel portaalile piisavalt aktiivsed või jääb midagi puudu?

Minu meelest on info edastajad aktiivsed, pigem on info otsijaid vähem.

Millisest infost tunned Põlvamaa portaali juures kõige rohkem puudust?

Minu arvates on kõik vajalik kättesaadav.

Mida võiks Sinu arvates teha selleks, et rohkem inimesi portaalile info edastamise kaasata?

Aktiivne kasutaja oleks ka aktiivne info edastaja. Paljud ei tea portaali olemasolust ja võimalustest. Seda just nende inimeste hulgas, kel on neti kasutamise võimalus vähene.

Kas soovid veel selle teema juurde midagi lisada?

Portaali olemasolu on vajalik. Teed tänuväärset tööd!

Intervjuu 2

Vastaja I2: Janis Kukk, Reformierakonna Põlva maakonnaorganisatsiooni arendusjuht

Intervjuu läbiviimise aeg: 30.04.2007

Kui sageli Sa Põlvamaa portaalile infot edastad?

Keskmiselt korra kuus. Oleneb hooajast, kuid vahest ka tihedamini.

Mis laadi infot Sa portaalile edastad?

Põhiliselt poliitilist infot, mis on seotud Reformierakonna Põlva maakonnaorganisatsiooni tegemistega. Olen samuti edastanud teateid kodukoha spordivõistluste toimumisest ja tulemustest.

Miks Sa Põlvamaa portaalile infot edastad?

Järjest rohkem inimesi loevad uudiseid just internetist ja erinevatest portaalidest. Põlvamaal on selleks parim võimalus Põlvamaa portaal, kus on kajastatud kõik siinsed tähtsamad ja olulisemad teemad. Kohalikku ajalehte Koit loevad enamjaolt vanemad inimesed, nooremad peavad seda kalliks. Noored saavad infot portaalist tasuta ja palju lihtsamalt.

Kas Sinu arvates on põlvamaalased info edastamisel maakonnaportalile piisavalt aktiivsed või jääb midagi puudu?

Inimesed võiksid rohkem oma tegemistest portaalile teada anda. Praegusel hetkel minu arvates jääb midagi puudu. Portalis saab ju kajastada kõikide Põlvamaa valdade üritusi, kuid seda kasutavad vähesed. Siinkohal peaksid erinevad kultuurikeskuste juhatajad, spordiklubide esindajad, noortekeskuste esindajad, valla ametnikud olema aktiivsemad oma üritustest portaalile teada andma.

Millisest infost tunned Sa Põlvamaa portaali juures kõige rohkem puudust?

Puudust tunnen spordiuudistest. On olemas küll Põlvamaa korvpalliliiga koduleht, kuid lühidalt võiks kajastada erinevaid mängu. Kui mitte igat mängu, siis teatud aja

tagant kokkuvõtted. Maakonnas toimub veel ju teisi spordivõistlusi – võrkpall, jalgpall, käsipall, suusatamine, kergejõustik ja nii edasi, mida võiks kajastada. Koos lühiülevaatega võistlustest. Samuti peaksid vallavalitsused oma tegemistest rohkem teada andma. Portaali peaks olema selline koht, kus saab ka teiste valdade kohta infot seal toimunud või toimuvast.

Mida võiks Sinu arvates teha selleks, et rohkem inimesi Põlvamaa portaalile info edastamise kaasata?

Pidevalt teavitama kohapeal olevaid organisatsioonide esindajaid, et selline portaal on olemas ja mis võimalused siin on. Ühest-kahest meilist ei piisa, et esindajatele meelde jääda. Tuleb pidevalt, kuid viisakalt ennast reklaamida. Kindlasti toimivad kõige paremini infopäevad. Kui kusagil piirkonnas on olemas kontaktid organisatsioonide esindajatega, siis ükskord kutsuda inimesed kokku, tutvustada portaali võimalusi ja tähtsust. Reklaamis toimib kõige paremini otsene kontakt.

Kas soovid portaaliteema juurde veel midagi lisada?

Lisaks info edastajatele tuleb portaalile leida veel rohkem lugejaid. Kui pidevalt iga päev jooksevad maakonnas erinevate piirkondade uudised portaali, siis kindlasti külastatakse portaali rohkem. Hea mõte oli portaali lisada maakonna kaart ja omavalitsuste ametnike kontaktid. Hea lihtne viis leida vajalik kontakt.

Intervjuu 3

Vastaja I3: Annika Luur, EASi Põlva Turismiinfokeskuse spetsialist

Intervjuu läbiviimise aeg: 03.05.2007

Kui sageli Sa edastad Põlvamaa portaalile infot?

Umbes üks kord kuus kontrollin infot ja edastan vajalikud parandused.

Mis laadi infot Sa Põlvamaa portaalile edastad?

Edastan Põlvamaa turismiinfot, just majutuse poole pealt vastavalt majandustegevuse registri järgi.

Miks Sa Põlvamaa portaalile infot edastad?

Peamiselt seetõttu, et puudus inimene, kes oleks osanud kontrollida seda laadi infot. Samuti on oluline, et turist saaks õige info Põlvamaa portaalist kätte.

Kas Sinu arvates on põlvamaalased info edastamisel maakonnaportaalile piisavalt aktiivsed või jääb midagi puudu?

Kahjuks ei leia mina aeg-ajalt vajalikku infot kultuurisündmuste kohta portaalist. Minu arvates tuleks Põlvamaa portaalil kajastada ka Põlva linna kultuurisündmusi, näiteks teatrietendused, sest inimene vaatab ikkagi eelkõige maakonnaportaali ja alles siis otsib mujalt, kas linna portaalist või siis juba konkreetselt ettevõtte kodulehelt, kes ürituse korraldab või seda pakub.

Millisest infost tunned Sa Põlvamaa portaali juures kõige rohkem puudust?

Nagu eelpool juba mainitud, ei leidu kõiki Põlva linnaga seotud kultuurisündmusi aeg-ajalt portaalil, aga üldiselt ei kurda.

Mida võiks Teie arvates teha selleks, et rohkem inimesi Põlvamaa portaalile info edastamise kaasata?

Esmalt tuleb tekitada inimestes arusaam, et see on ka neile kasulik. Selleks võiks reklaamida rohkem portaali erinevates kohtades ja küsida, nagu praegu, inimeste arvamusi, kes sellega seotud on.

Kas soovite veel antud teema juurde midagi lisada?

Kuna mina vajan kõige enam just turismiinfot ja kultuurisündmusi portaalist, siis minu arvates tuleks turismi osa portaalil muuta. Inimesele on väga raskesti arusaadav esmapilgul, kust vajalikku infot saab - ka mina ei osanud selle peale tulla, et vajutada nuppu "Külaline". Seega minu esmane ettepanek oleks muuta turismi osa portaalil külastajale arusaadavamaks ja mugavamaks.

Intervjuu 4

Vastaja I4: Milja Mäeots, Mooste vallasekretär

Intervjuu läbiviimise aeg: 03.05.2007

Kui sageli Sa Põlvamaa portaalile infot edastad?

Vähemalt üks, keskmiselt kaks-kolm korda nädalas. Kui on hea nädal, siis ka rohkem. Kogu kuu sündmused üritan edastada ühekorraga.

Mis laadi infot Sa Põlvamaa portaalile edastad?

Sündmused. Vallavalitsuse uudised, teated, teadaanded, volikogu info. Portaalis nõutud kohustuslikud asja valla kohta. Valla uudistega on nii, et koostan kas ise või tähtsa teate puhul edastan info Küllile.

Miks Sa Põlvamaa portaalile infot saadad?

Sest vallast peab seda keegi tegema, ja mulle tundus, et vähemalt hetkel võiksin see olla mina.

Kas Sinu arvates on põlvamaalased info edastamisel portaalile piisavalt aktiivsed või jääb midagi puudu?

Tean omadest kogemustest, et inimestele, eriti valla töötajatele ei ole info edastamine portaali kontaktisikule veel piisavalt iseenesestmõistetav. Kindlasti on nii info edastamise aktiivsus kui ka portaali lugemine kasvanud, kuid kindlasti võiks see olla veelgi suurem.

Millisest infost Sa tunnend portaali juures kõige rohkem puudust?

Keegi kunagi kaebas, et infot ei ole autoteeninduspunktide kohta.

Mida võiks Sinu arvates teha selleks, et rohkem inimesi portaalile info edastamisse kaasata?

Teiste asutuste kohta on raske midagi öelda, aga KOV-ide kohta kehtib küll, et palju sõltub kontaktisikust. Portaali kontaktisikute kokkusaamised võiks olla regulaarsed, näiteks üks-kaks korda aastas. Näiteks üks kord kõigile ja üks kord KOV-idele. Järgnevat võib võtta naljana, aga ei pea. Suurejooniline reklaamikampaania: arvutiõpetajad võiks info portaali kohta edastada nii õpilastele kui ka õpetajatele.

Kas soovid veel antud teema juurde midagi lisada?

Võrreldes Põlva maakonna ajalehe ja raadioga on portaal tunduvalt informatiivsem. Tundub, et osad KOV-id on info edastamisel siiski liiga passiivsed. Aga portaal on oluline!

Intervjuu 5

Vastaja I5: Diana Plakso, SA Põlvamaa Arenduskeskus ettevõtluskonsultant

Intervjuu läbiviimise aeg: 04.05.2007

Kui sageli Sa Põlvamaa portaalile infot edastad?

Periooditi on info edastamine väga erinev. Arvan, et paar-kolm korda kuus. Kuid on ka perioode, kus infot tuleb iga nädal.

Millist infot Sa Põlvamaa portaalile edastad?

Eelkõige ettevõtjatele suunatud informatsiooni – infot eelseisvatest koolitustest ja üritustest.

Miks Sa Põlvamaa portaalile infot edastad?

See kuulub minu töökohustuste hulka. Informatsiooni laialdane levitamine annab suurema tõenäosuse, et see jõuab sihtrühmale kohale.

Kas Sinu arvates on põlvamaalased info edastamisel maakonnaportalile piisavalt aktiivsed või jääb midagi puudu?

Ma arvan, et aktiivsed info edastajad on kultuuri- ja spordiinimesed. Kuna mind ennast puudutab eelkõige maakonna ettevõtlusega seonduv, siis leian, et ettevõtjad on info saatmisel väga passiivsed, et mitte öelda olematud.

Millisest infost Sa portaali juures kõige rohkem puudust tunned?

Otsest puudust ei tunne küll millestki. Kuid kahjuks on maakonnas ka neid, näiteks ettevõtjad, kes ei oska portaali pakutavaid võimalusi ära kasutada ja end seeläbi nähtavamaks teha.

Mida võiks Sinu arvates teha selleks, et rohkem inimesi Põlvamaa portaalile info edastamise kaasata?

Arvan, et kui mul oleks selle kohta valmis retsept, oleks see juba ammu õigetele inimestele edastatud. Eks teiste niinimetatud turundamisel kipub vahel enda turundamine tahaplaanile jääma.

Kas soovid veel selle teema juurde midagi lisada?

Tänan pakutud võimaluse eest, kuid enam ei soovi midagi lisada.

Intervjuu 6

Vastaja I6: Kätlin Hoop, Põlva Kultuuri- ja Huvikeskuse huvikeskuse juhataja

Intervjuu läbiviimise aeg: 07.05.2007

Kui sageli Sa Põlvamaa portaalile infot edastad?

Umbes paar korda kuus, oleneb...

Millist infot Sa portaalile saadad?

Ikka infot erinevate sündmuste kohta.

Miks Sa Põlvamaa portaalile infot edastad?

Sest sündmused, millega tegelen, toimuvad enamuse kõik Põlva maakonnas ning see on üks väljundeid, mille kaudu informatsiooni levitada

Kas Sinu arvates on põlvamaalased info edastamisel maakonnaportalile piisavalt aktiivsed või jääb midagi puudu?

Ei ole piisavalt aktiivselt, tihtipeale on tulemas suur sündmus ning portaalile ei ole sellest juttugi. Paljud ei kasuta seda head võimalust.

Millisest infost Sa portaali juures kõige rohkem puudust tunned?

Infost maakonna kollektiivide kohta.

Mida võiks Sinu arvates teha selleks, et rohkem inimesi Põlvamaa portaalile info edastamise kaasata?

Ehk neile portaali võimaluste kohta rohkem infot jagada, näiteks just kultuurimajadele ja muudele sellistele, kus palju sündmusi on.

Kas soovid veel antud teema juurde midagi lisada?

Vist mitte.

Intervjuu 7

Vastaja I7: Katre Lõbu, Põlva Linnavalitsuse teabespetsialist

Intervjuu läbiviimise aeg: 07.05.2007

Kui sageli Sa Põlvamaa portaalile infot saadad?

Nii kord kuus ikka.

Mis laadi infot Sa portaalile edastad?

Infot oma asutuse tegemiste kohta, näiteks üritused-teated ja muu selline.

Miks Sa Põlvamaa portaalile infot edastad?

Eest usun, et seda loetakse rohkem ja laiemalt kui oma asutuse kodulehekülge

Kas Sinu arvates on põlvamaalased info edastamisel maakonnaportalile piisavalt aktiivsed või jääb midagi puudu?

Lugedes portaalil infot, siis usun, et infot edastatakse küllaltki palju. Ise peaksin olema aktiivsem.

Millisest infost tunnete Põlvamaa portaali juures kõige rohkem puudust?

Ei tea. Kohalikud uudised on kajastatud ja see ongi oluline.

Mida võiks Sinu arvates teha selleks, et rohkem inimesi Põlvamaa portaalile info edastamise kaasata?

Võibolla rohkem inimesi teavitada sellest võimalusest, et saab portaalile infot edastada.

Kas soovid veel antud teema juurde midagi lisada?

Ei.

Intervjuu 8

Vastaja I8: Maarika Loodus, Värskas Sanatooriumi sotsiaal- ja kultuuritöö juht

Intervjuu läbiviimise aeg: 08.05.2007

Kui sageli edastate Põlvamaa portaalile infot?

Olen edastanud väga harva, vaid paaril korral.

Mis laadi infot Te Põlvamaa portaalile edastate?

Info on olnud sündmusi kajastav ja ka oma ettevõtte kohta.

Miks Te Põlvamaa portaalile infot edastate?

Selleks, et laiem avalikkus saaks teada, mis toimub või toimuma hakkab. Kui info on mõne sündmuse toimumise kohta, siis eesmärgiga teavitada inimesi, et on võimalus osaleda.

Kas Teie arvates on põlvamaalased info edastamisel maakonnaportalile piisavalt aktiivsed või jääb midagi puudu?

Mulle tundub, et mõnedest piirkondadest edastatakse sagedamini infot, näiteks Räpina ja Mooste, ja mõningatest vähem, näiteks Veriora, Orava ja Mikitamäe.

Millisest infost tunnete Põlvamaa portaali juures kõige rohkem puudust?

Ei oska öelda, infoportaal on küllaltki informatiivne

Mida võiks Teie arvates teha selleks, et rohkem inimesi Põlvamaa portaalile info edastamise kaasata?

Hästi oluline on inimeste teavitamine portaali olemasolust ja kindlasti koolitus või informeerimine, kuidas infot portaalile edastada. Informeerimiseks ja julgustamiseks võiks kasutada "omi" inimesi küladest. Näiteks mõni küla aktiivsem inimene julgustab teisi külainimesi infot edastama. Positiivse kogemuse puhul on inimesed

edaspidi julgemad. Laiem infoedastajate ring on aga vajalik selleks, et vähendada niinimetatud kogukonna vedurite koormust, sest üldjuhul on nad suhteliselt hõivatud

Kas soovite veel antud teema juurde midagi lisada?

On hea, et selline portaal on olemas. Põlvamaa infoportaal on suhteliselt käepärane kasutada. Olen otsinud infot erinevate maakondade infoportaalidelt ning on olnud keeruka lahendusega kodulehekülgi. Jõudu töötajatele!

Intervjuu 9

Vastaja I9: Kersti Murumets, Räpina Koduloo- ja Aiandusmuuseumi juhataja

Intervjuu läbiviimise aeg: 08.05.2007

Kui sageli Sa Põlvamaa portaalile infot edastad?

Vastavalt vajadusele, aga umbes üks kord kuus.

Millist infot Sa portaalile saadad?

Muuseumi erinevate ürituste kohta, näitused, seminarid ja nii.

Miks Sa portaalile infot edastad?

Selleks, et infot levitada.

Kas Sinu arvates on põlvamaalased info edastamisel maakonnaportaalile piisavalt aktiivsed või jääb midagi puudu?

On piisavalt aktiivsed.

Millisest infost Sa Põlvamaa portaali juures kõige rohkem puudust tunned?

Kõik on hästi.

Mida võiks teha selleks, et rohkem inimesi portaalile info edastamise kaasata?

Ei oska öelda.

Kas soovid veel selle teema juurde midagi lisada?

Põlvamaa portaal on sisukas, asjalik ja informatiivne.